

รายงาน

ผลการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน

ประจำปีงบประมาณ

2561

รอบ 12 เดือน (ตุลาคม 2560 – กันยายน 2561)

จัดทำโดย

สำนักเชื่อมโยงขบวนองค์กรชุมชนและประชาสังคม

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

912 ถนนมิตรภาพ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร.0-2378-8300 โทรสาร 0-2378-8321

Website : www.codi.or.th

Email : codi@codi.or.th

รายงานผลการดำเนินงานสวัสดิการชุมชน

ประจำปีงบประมาณ 2561

รอบ 12 เดือน (ตุลาคม 2560 – กันยายน 2561)

ที่ปรึกษา

นางสาวพรรณทิพย์ เพชรมาก, นายอัมพร แก้วหนู

บรรณาธิการ

นางสุภาณิตรา จุมผา, นางสาวสุวิมล มีแสง

เรียบเรียง

นางสาวสมจิตร จันทร์เพ็ญ, นางสาวอรวดี สมสุข

ออกแบบปก

นายนิติพงษ์ ศรีระพันธ์

ข้อมูล

สำนักเชื่อมโยงขบวนองค์กรชุมชนและประชาสังคม, สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ,
สำนักงานภาค 5 ภาค และคณะทำงานสวัสดิการชุมชน

จัดพิมพ์โดย

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

912 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร 0 2 378 8300-9 โทร. 0 2378 8321

Homepage : www.codi.or.th

สารบัญ

ความเป็นมา / บริบท	3
นโยบายที่เกี่ยวข้อง	4
ยุทธศาสตร์สวัสดิการชุมชน	5
พัฒนาการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน	8
ผลการดำเนินงาน	
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเข้มแข็งระบบสวัสดิการชุมชน	10
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างความเชื่อมโยงเครือข่าย	15
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบข้อมูลจัดการความรู้และการเรียนรู้	16
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนานโยบายสาธารณะและเพื่อสนับสนุนระบบสวัสดิการ	21
ภาคผนวก	
กรณีตัวอย่างพื้นที่รูปธรรม	28
เอกสารเกี่ยวกับการสมทบงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	44
เอกสารอ้างอิง	45

ความเป็นมาของกองทุนสวัสดิการชุมชน

การพัฒนา รูปแบบสวัสดิการชุมชนเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลที่มุ่งให้เป็นฐานรากของการสร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชน บนพื้นฐาน “**ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี**” ได้เริ่มต้นอย่างเป็นระบบในปี 2547 เกิดจากการรวมตัวกันของเครือข่ายสวัสดิการชุมชน เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชน รวมถึงจัดทำยุทธศาสตร์การสนับสนุนระบบสวัสดิการชุมชน เพื่อการขยายผลและพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนให้เป็นไปอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลภายใต้นโยบายของศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ (ศตจ.) ผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นำไปสู่การส่งเสริมจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลขึ้น โดยในช่วงเริ่มต้นของการขับเคลื่อนงานได้สนับสนุนให้เกิดพื้นที่ครูกองทุนสวัสดิการชุมชนจำนวน 14 พื้นที่ ต่อมาในปี 2548 จึงได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาและสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนจากรัฐบาล ปี 2549 เกิดการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 191 ตำบล เพื่อเป็นพื้นที่ขยายผลต่อไป

จากนั้น ได้มีนโยบายสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนในรูปแบบการสมทบเท่ากันโดยชุมชนได้รับการสมทบไม่เกิน 365 บาท/คน/ปี เริ่มต้นในปี 2553 โดยได้จัดสรรงบประมาณรวม 727.3 ล้านบาท เพื่อสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพในสัดส่วนตามการออมของสมาชิก ไม่เกิน 365 บาท/ราย/ปี ทั้งที่เป็นการสมทบงบประมาณจากสามฝ่าย (1 : 1 : 1) คือ 1) สมทบจากเงินออมของสมาชิกในชุมชน ทั้งในรูปแบบการออมทรัพย์เติม หรือสัจจะออมวันละบาท 2) การสมทบจากรัฐบาลกลางผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และ 3) การสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งแล้วยังคงเป็นไปอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยขบวนองค์กรสวัสดิการชุมชนในแต่ละภาค มีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนสร้างความเข้าใจให้เกิดการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ใหม่และพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีการจัดตั้งมาแล้วให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ รวมถึงสร้างการมีส่วนร่วมและบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาคประชาชน ภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับเป็นรูปแบบความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนกับภาครัฐ หรือ “**ประชารัฐ**” อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นเครื่องมือของการสร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชนท้องถิ่นบนพื้นฐานการให้อย่างมีคุณค่าและการรับอย่างมีศักดิ์ศรี

นโยบายที่เกี่ยวข้อง

1. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 ภายใต้การขับเคลื่อนวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไทยปี 2015-2020 เพื่อความมุ่งสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เรื่องการลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ ได้กล่าวถึงระบบสวัสดิการชุมชนไว้ในข้อที่ 3.3 ว่า ในระยะต่อไป จะพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคม ระบบการออม และระบบสวัสดิการชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการดูแลให้มีระบบการกักขังที่เป็นธรรมและการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ตามอัตภาพ พัฒนาศักยภาพคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ จัดสวัสดิการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรี และเด็ก

2. คำแถลงนโยบายของพลตำรวจเอกอดุลย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ข้อ 4.3.1. มีนโยบายตามพันธกิจด้านการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชน โดยจัดสวัสดิการชุมชนที่ครอบคลุมวิถีชีวิตตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย ให้กับคนทุกกลุ่มในชุมชนในการดูแลและช่วยเหลือเกื้อกูลกันผ่านกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลที่จัดตั้งขึ้นมาแล้ว 5,983 ตำบล โดยเน้นขยายฐานสมาชิกให้กว้างขวางขึ้นและพัฒนาการบริหารจัดการ รวมทั้งส่งเสริมการจัดตั้งในท้องถิ่นที่ยังไม่มีกองทุนสวัสดิการชุมชน วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไทย นโยบายของรัฐบาล รวมถึงนโยบายของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดังกล่าว ได้มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสวัสดิการชุมชนอย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มั่นคง ยั่งยืน ตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้

ยุทธศาสตร์สวัสดิการชุมชน พ.ศ. 2561-2565

เครือข่ายสวัสดิการชุมชนได้เห็นชอบให้ใช้ยุทธศาสตร์เดิม ปี 2558-2562 ปรับเป็นยุทธศาสตร์ปี 2561 – 2565 ในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชน ดังนี้

วิสัยทัศน์ สวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำสู่ความเจริญ สันติสุข ของสังคมไทยอย่างยั่งยืน

• **สวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง** หมายถึง 1) ระบบสวัสดิการชุมชนที่หลากหลายคำนึงถึงวิถีชีวิตที่ดำรงของชุมชน ทุกคนเป็นเจ้าของ ยึดการให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี คนในชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างเกื้อกูล 2) ระบบสวัสดิการชุมชนมีการบริหารจัดการที่ดี มีกติการ่วมของชุมชนตามหลักธรรมาภิบาล 3) ระบบสวัสดิการชุมชนที่สามารถสร้างคุณค่า ทำนุ บำรุงสิ่งที่ดำรงของชุมชนทรัพยากร

ของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ 4) ระบบสวัสดิการที่ใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเชื่อมโยงทุนทางสังคมของท้องถิ่นให้เกิดคุณค่าแก่ชุมชน สังคม และประเทศ

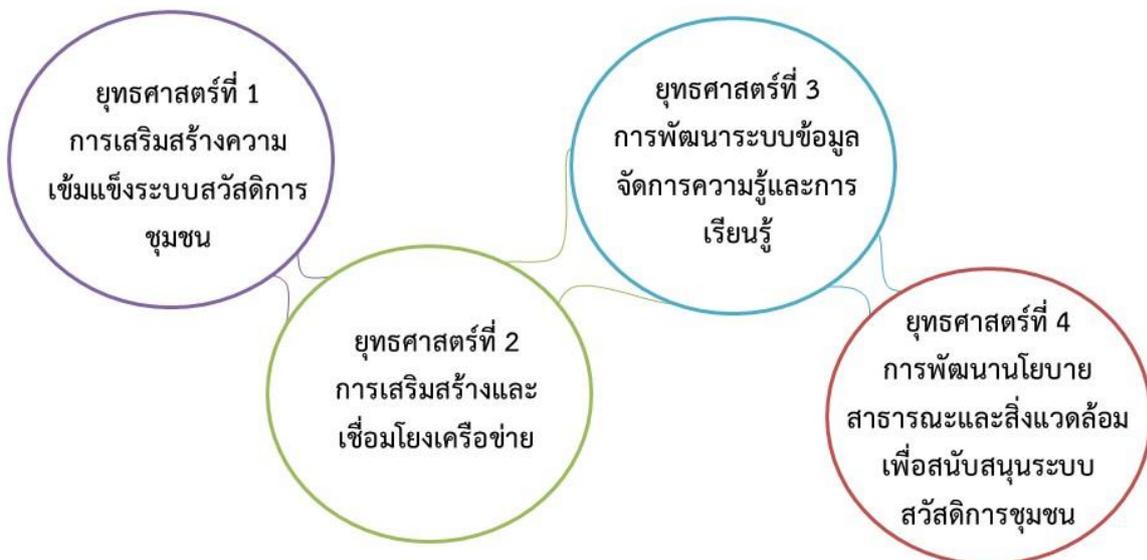
- **สวัสดิการชุมชนยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** หมายถึง 1) ประชาชน สมาชิกเข้าใจ เข้าถึงคุณค่า อุดมการณ์ของสวัสดิการชุมชน และนำมาปฏิบัติในการพัฒนาชีวิตของตนเอง ชุมชน และสังคม 2) วิธีการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยคำนึงถึงความรู้ คุณธรรม และความหลากหลายของชุมชน

- **นำสู่ความเจริญ สันติสุข ของสังคมไทยอย่างยั่งยืน** หมายถึง 1) ระบบสวัสดิการชุมชนสร้างความเข้มแข็งของสังคมจากฐานราก และเป็นกลไกในการพัฒนาความเจริญแก่ประเทศไทย 2) ระบบสวัสดิการชุมชนทำให้คนในชุมชนมีความรัก ความสามัคคี ดูแลซึ่งกันและกัน 3) ระบบสวัสดิการชุมชนมีความก้าวหน้า เติบโตอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นมรดกของชุมชนท้องถิ่น จากรุ่นสู่รุ่น

พันธกิจ เครือข่ายสวัสดิการชุมชน มีพันธกิจในการขยายพื้นที่และพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรสวัสดิการชุมชน เสริมสร้างขบวนการสวัสดิการชุมชนและเชื่อมโยงเครือข่ายการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในทุกระดับ พัฒนาระบบข้อมูล การจัดการความรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้สวัสดิการชุมชน และพัฒนานโยบายสาธารณะสวัสดิการชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น จังหวัด และระดับชาติ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสวัสดิการชุมชน พ.ศ. 2561 – 2565

วิสัยทัศน์ : สวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำสู่ความเจริญ สันติสุขของสังคมไทยอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์และผลลัพธ์

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	กลยุทธ์	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในปี 2565
<p>1.การเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบสวัสดิการชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • คนส่วนใหญ่ในชุมชนเป็นผู้ให้และได้รับการคุ้มครองจากระบบสวัสดิการชุมชน • กองทุนสวัสดิการชุมชนมีระบบบริหารจัดการที่ดี • กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ 	<ul style="list-style-type: none"> • สร้างอุดมการณ์และพัฒนาแกนนำสวัสดิการชุมชน • ขยายฐานสมาชิกให้ครอบคลุมคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ • ขยายกองทุนสวัสดิการให้ครอบคลุมพื้นที่ อปท.ทั่วประเทศ • พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดี • ขยายประเภทสวัสดิการให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการ ฐานะการเงินกองทุน และบริบทพื้นที่ • บูรณาการทุนภายในชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งตนเองของกองทุน 	<ul style="list-style-type: none"> • เกิดแกนนำที่เข้าใจหลักคิดและอุดมการณ์สวัสดิการชุมชน 50,000 คน • สมาชิกสวัสดิการชุมชนทั่วประเทศไม่น้อยกว่า 10 ล้านคน • มีกองทุนสวัสดิการครอบคลุมพื้นที่ 95% ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • กองทุนสวัสดิการร้อยละ 80 มีระบบบริหารจัดการที่ดี • 50% ของกองทุนสวัสดิการสามารถพึ่งตนเองได้
<p>2.การเสริมสร้างและเชื่อมโยงเครือข่าย</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ขบวนการสวัสดิการชุมชนเข้มแข็ง • สวัสดิการชุมชนเป็นฐานของยุทธศาสตร์ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองสามารถบูรณาการระหว่างชุมชนหน่วยงาน และภาคีเครือข่าย 	<ul style="list-style-type: none"> • สร้างความเข้มแข็งเครือข่ายสวัสดิการชุมชนให้เป็นขบวนการในทุกระดับ • เชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการชุมชนกับงานพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชนท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> • มีเครือข่ายสวัสดิการชุมชนที่ทำงานต่อเนื่องทุกจังหวัด ทุกภาค และระดับประเทศ • ร้อยละ 50 ของพื้นที่สวัสดิการเป็นฐานการเชื่อมโยงสู่งานพัฒนาด้านอื่นๆ

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	กลยุทธ์	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในปี 2565
3. การพัฒนาระบบข้อมูลจัดการความรู้และการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> • สวัสดิการชุมชนใช้ข้อมูลและองค์ความรู้ในการพัฒนางาน และพัฒนาคน 	<ul style="list-style-type: none"> • ส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการ • ส่งเสริมการจัดการความรู้และพัฒนานวัตกรรมสวัสดิการชุมชน • สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของสวัสดิการชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> • กองทุนสวัสดิการชุมชนร้อยละ 80 มีฐานข้อมูลสมาชิกและรายงานสถานะการเงินที่เป็นปัจจุบัน • เกิดชุดความรู้/นวัตกรรมสวัสดิการชุมชน 300 เรื่อง
4. พัฒนานโยบายสาธารณะและเพื่อสนับสนุนระบบสวัสดิการชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> • อปท. หน่วยงานรัฐทุกระดับสนับสนุนสวัสดิการชุมชนอย่างต่อเนื่อง • สวัสดิการชุมชนเป็นรากฐานสำคัญของสังคมสวัสดิการ • เกิด พ.ร.บ.สวัสดิการชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> • ผนึกพลังความร่วมมือกับท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น • ผลักดันให้สวัสดิการชุมชนเป็นยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดและยุทธศาสตร์ชาติ • สวัสดิการชุมชนเชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการสังคมอื่นๆ • ผลักดันให้เกิด พ.ร.บ.สวัสดิการชุมชน และหรือแก้กฎหมายกฎระเบียบ ที่เป็นข้อกีดขวางต่อการสนับสนุนสมทบสวัสดิการ 	<ul style="list-style-type: none"> • ร้อยละ 50 ของกองทุนสวัสดิการชุมชนได้รับการสมทบงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • ยุทธศาสตร์สวัสดิการชุมชนบรรจุอยู่ในยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด/แผนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างน้อย 30 จังหวัด • สมาชิกทุกคนได้รับการสมทบงบประมาณจากรัฐบาลส่วนกลางอย่างน้อย 3 รอบ • ได้ร่าง พ.ร.บ.สวัสดิการชุมชนที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

พัฒนาการการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน

พัฒนาการการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน

2544-2545		พัฒนากองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุระดับจังหวัด โดยให้การสนับสนุนเครือข่ายผู้สูงอายุจังหวัดละ 1 ล้านบาท
2546		-เวทีสัมมนาชุมชน “วิถีพลังไท” นำเสนอบทเรียนการทำงาน ของขบวนชุมชนทุกประเด็นงาน รวมทั้งเรื่องสวัสดิการชุมชน -พัฒนากองทุนสวัสดิการผู้นำขบวนองค์กรชุมชน (สนช.) มี สมาชิกทั่วประเทศประมาณ 1,500 คน
2547		สัมมนา “สวัสดิการชุมชนแก้จนอย่างยั่งยืน” เพื่อผลักดัน นโยบายสวัสดิการชุมชนและส่งเสริมสวัสดิการชุมชนรูปแบบ ใหม่
2548		จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลในพื้นที่ครู 14 ตำบล และขยายการจัดตั้งเป็น 68 ตำบล รัฐบาลสนับสนุน งบประมาณ จากศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความ ยากจนแห่งชาติ (ศตจ.) 32.1 ล้านบาท
2549		ขยายการจัดตั้งกองทุนในพื้นที่นำร่อง 191 กองทุน มีสมาชิก กองทุน 133,100 คน รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณจาก ศตจ. จำนวน 85 ล้านบาท
2550		จัดตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น ระดับชาติและระดับจังหวัด เพื่อส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชน รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณ 200 ล้านบาท สนับสนุน 650 กองทุนสมาชิก 257,500 คน -แก้ไข พ.ร.บ. ส่งเสริมสวัสดิการสังคม เพิ่มเรื่องสวัสดิการชุมชน ตำบล

พัฒนาการการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน

2551		มีการจัดตั้งกองทุนเพิ่มเป็นประมาณ 1,600 กองทุน มีสมาชิก 445,863 คน เงินกองทุนประมาณ 163 ล้านบาท
2552		จำนวนกองทุนเพิ่มเป็น 2,904 กองทุน สมาชิก 932,780 คน เงินกองทุนประมาณ 459 ล้านบาท
2553		-จำนวนกองทุน 3,443 กองทุน เงินกองทุน 790 ล้านบาท จำนวนสมาชิก 1,446,262 คน
2553-2556		-รัฐบาลสนับสนุนสมทบกองทุนสวัสดิการในอัตรา 1 บาท/คน/วัน (แปรญัตติในปี 2552 และมีการสนับสนุนต่อเนื่องถึงปีงบประมาณ 2556 โดยสนับสนุนปี 2553 จำนวน 723.3 ล้านบาท ปี 2554 จำนวน 800 ล้านบาท ปี 2555 จำนวน 743.58 ล้านบาท และปี 2556 จำนวน 701.16 ล้านบาท -ระหว่างปีงบประมาณ 2548-2556 รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณสวัสดิการชุมชน รวม 4,424 ล้านบาท
2557		-รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ประกาศนโยบายสนับสนุนสวัสดิการชุมชน (ข้อ 3.3) 12 ก.ย. 2557
2558-2559		-ผลักดัน พรบ.สวัสดิการชุมชน เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง -เครือข่ายสวัสดิการชุมชน และพอช. ร่วมเป็นคณะทำงานเพื่อยกร่างยุทธศาสตร์และศึกษากฎหมายสวัสดิการชุมชน
2560-2561		-รัฐบาลสนับสนุนประมาณ ปี 2560 = 159.58 ล้านบาท ปี 2561 = 173.15 ล้านบาท

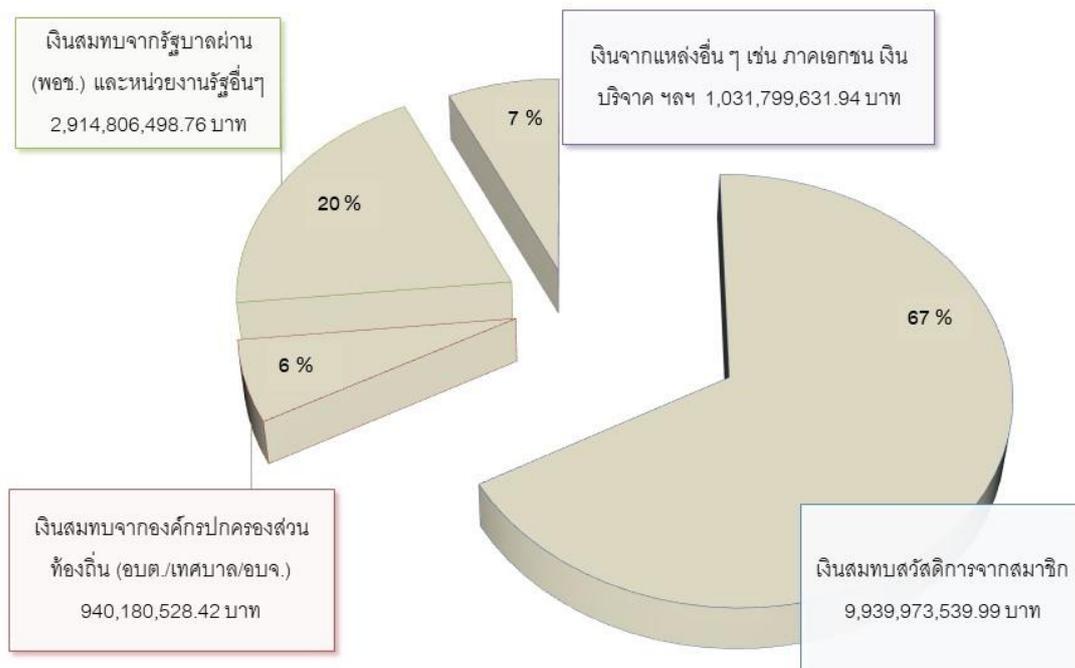
ผลการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนปี 2561 ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาสวัสดิการชุมชน ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบสวัสดิการชุมชน

1.1 ภาพรวมกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ปึงบประมาณ 2561 ณ 30 กันยายน 2561

การส่งเสริมการพัฒนาาระบบสวัสดิการชุมชนนับตั้งแต่ปี 2548 จนถึงเดือนกันยายน 2561 มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมืองไปแล้ว 5,983 กองทุน มีจำนวนสมาชิกกองทุนทั้งหมด 5,468,407 ราย มีเงินกองทุนรวมกว่า 14,826.76 ล้านบาท แยกเป็นเงินสมทบจากสมาชิก จำนวน 9,939.97 ล้านบาท หรือร้อยละ 67 เงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล/อบจ.) จำนวน 940.18 ล้านบาท หรือร้อยละ 6 (อปท.สมทบตามความสมัครใจ/สถานะการคลังและส่วนหนึ่งสนับสนุนด้านอื่นที่ไม่เป็นเงินสมทบ) เงินสมทบจากรัฐบาลผ่าน พอช. จำนวน 2,572.58 ล้านบาท หรือร้อยละ 18 เงินสมทบจากหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ (ที่นอกเหนือจากการสมทบที่ผ่าน พอช.) จำนวน 342.22 ล้านบาท หรือร้อยละ 2 และเป็นเงินจากแหล่งอื่น ๆ เช่น ภาคเอกชน เงินบริจาค ฯลฯ 1,031.94 ล้านบาท หรือร้อยละ 7

ที่มาของเงินกองทุนสวัสดิการชุมชน

ตารางแสดงที่มาของเงินสมทบกองทุน

ลำดับ	ที่มาของเงินกองทุน	จำนวน(บาท)	ร้อยละ
1	เงินสมทบสวัสดิการจากสมาชิก	9,939,973,539.99	67
2	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.)	2,572,582,237.24	18
3	องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น(อบต./เทศบาล/อบจ.)	940,180,528.42	6
4	หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ (ที่นอกเหนือจากการสมทบที่ผ่านพอช.)	342,224,261.52	2
5	อื่นๆ เช่น ภาคเอกชน เงินบริจาค ฯลฯ	1,031,799,631.94	7
รวมทั้งหมด		14,826,760,199.11	100

ในส่วนของจำนวนผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิก กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถมีสมาชิกกว่า 5.4 ล้านราย แยกเป็นบุคคลทั่วไปในวัยทำงาน 2,779,560 ราย หรือร้อยละ 52 มากที่สุด รองลงมาคือผู้สูงอายุ 1,642,712 ราย หรือร้อยละ 30 เด็กและเยาวชน 773,981 ราย หรือร้อยละ 14 ผู้ด้อยโอกาส 218,490 ราย หรือร้อยละ 4 ตามลำดับ ดังรูปภาพแสดงสัดส่วนสมาชิกแยกเป็นรายประเภท

สัดส่วนสมาชิกแยกเป็นประเภท

(ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2561)

สถานะของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ปี 2561 (เดือนตุลาคม 2560–กันยายน 2561)

พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในส่วนของกองทุน คือ จำนวนกองทุนไม่ได้เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา แต่จำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นจากปี 2560 จำนวน 61,810 คน ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด และจำนวนเงินกองทุนเพิ่มขึ้นจากปี 2560 จำนวน 4,872,003,894 บาท ของจำนวนเงินกองทุนทั้งหมดดูได้จากตารางแสดงผล จำนวน กองทุน สมาชิก และเงินกองทุนของแต่ละภาค

ภาค	จำนวน อปท. ทั้งหมด	จำนวน กองทุน (%)	จำนวนหมู่บ้าน		ปี 2561		จำนวน คณะกรรมการ (คน)
			ทั้งหมด	เข้าร่วม (%)	จำนวน สมาชิก(คน)	จำนวนเงินกองทุน ของชุมชน (บาท)	
ภาคกรุงเทพฯและปริมณฑล และตะวันออก	782	650 (83.12)	48,565	6,090 (12.54)	579,440	2,556,984,110	40,867
ภาคกลางและตะวันตก	1,449	913 (63.01)	8,075	7,810 (69.72)	596,395	1,601,416,679	73,765
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,947	2,179 (73.94)	21,450	21,044 (98.11)	2,106,407	5,123,715,510	98,070
ภาคใต้	1,176	1,096 (93.20)	8,386	7,964 (94.97)	1,038,059	2,904,772,200	83,511
ภาคเหนือ	1,471	1,145 (77.84)	10,649	10,179 (95.59)	1,148,720	2,639,755,422	56,873
รวม	7,825	5,983 (76.46)	97,125	53,087 (54.66)	5,469,021	14,826,643,921	353,086

ที่มา : ฐานข้อมูลจากโปรแกรมสวัสดิการชุมชน ณ วันที่ 30 กันยายน 2561

กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการพื้นฐานแก่สมาชิกโดยครอบคลุมทุกช่วงชีวิตคือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ผู้ด้อยโอกาส จัดสวัสดิการชุมชนครอบคลุมได้มากกว่า 13 ประเภท อาทิ สวัสดิการรับขวัญเด็กแรกเกิด อุปกรณ์การเรียนของนักเรียน จ่ายกรณีเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล บำนาญผู้สูงอายุ สวัสดิการเสียชีวิตจัดงานศพ สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ทุนประกอบอาชีพ ภัยพิบัติ ฯลฯ แม้จำนวนเงินการจ่ายให้แก่สมาชิกจะไม่มากนักตามสถานะการเงินแต่ละกองทุน แต่สวัสดิการที่ได้รับ เช่น การที่ตัวแทนกองทุนได้ไปเยี่ยมไข้หรือเป็นเจ้าภาพงานศพทำให้เกิดความภาคภูมิใจมีคุณค่าทางจิตใจทั้งนี้จากข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2561 มีผู้ได้รับสวัสดิการตรงประมาณ 1,925,431 ราย เงินจ่ายสวัสดิการรวม 2,277 ล้านบาท โดยประเภทการจัดสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลมีผู้ได้รับสวัสดิการนี้มากที่สุด จำนวน 882,784 ราย และจำนวนเงินการจ่ายสวัสดิการด้านการเสียชีวิตมีจำนวนมากที่สุดกว่าทุกประเภทจำนวน 1,236 ล้านบาท

การจัดสวัสดิการชุมชนครอบคลุม 13 ประเภท

สมาชิกได้รับประมาณ
1,925,431 คน

เงินที่จ่ายสวัสดิการรวม
2,277 ล้านบาท

สมาชิกมากที่สุด

รับสวัสดิการด้านรักษาพยาบาล
รวม 882,784 คน

จ่ายเงินมากที่สุด

การจัดสวัสดิการเสียชีวิต
รวม 1,236 ล้านบาท

1.2 การสอบทานกองทุนสวัสดิการรายภาค

การสอบทานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ผ่านมา มีการดำเนินการตามบริบทของแต่ละภาค ใช้แบบฟอร์มการสอบทานที่แตกต่างกัน หากแต่มีเป้าหมายเดียวกันเพื่อพัฒนาระดับกองทุนสวัสดิการชุมชนให้เป็นที่ยอมรับกว้างขวางของสังคมมากขึ้น และในปี 2561 คณะทำงานสวัสดิการชุมชนและตัวแทนกองทุนสวัสดิการ และเจ้าหน้าที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จึงได้มีการทบทวนแบบฟอร์มการสอบทานให้เป็นแบบฟอร์มเดียวกันและค้นหาเครื่องมือที่ประหยัด ใช้เวลารวดเร็วในการประมวลผลตัวเลขเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม Online Google Forms

แบบสอบถามกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ประกอบด้วย 7 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ข้อมูลการทบทวนกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ส่วนที่ 3 การประเมินตามกรอบยุทธศาสตร์สวัสดิการ

ชุมชน ส่วนที่ 4 ข้อมูลการพัฒนาคุณภาพกองทุนฯ ส่วนที่ 5 การพัฒนาระดับระบบสวัสดิการชุมชน (แผนพัฒนาตามยุทธศาสตร์) ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะ ส่วนที่ 7 ข้อเสนอยุทธศาสตร์ 6 ด้าน สรุปผลการสอบทาน ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2561 ดังนี้

ตาราง 1.1 ภาพรวมผลการสอบทาน

ภาค	จำนวนเต็ม	ร้อยละ	จำนวนได้	ร้อยละ	A (%)	B (%)	C (%)	D (%)
เหนือ	1,144	100	723	63.20	91	243	256	133
ใต้	1,092	100	992	90.84	115	256	272	349
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,162	100	1434	66.33	190	505	434	305
กลาง ตะวันตก	906	100	845	93.27	61	231	271	282
กทม ปริมาณพล ตะวันออก	647	100	373	57.65	36	119	128	90
ภาพรวม	5,951	100	4,367	73.38	493 (11)	1,354 (31)	1,361 (32)	1,159 (26)

ผลการสอบทานกองทุนสวัสดิการชุมชนจำนวน 4,367 กองทุน เป็นระดับ A จำนวน 493 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 11 ระดับ B จำนวน 1,354 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 31 ระดับ C จำนวน 1,361 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 32 ระดับ D จำนวน 1,159 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 26

ภาพรวมผลการสอบทานจำนวน 5,951 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 73.38 มีภาคกลางตะวันตกและภาคใต้และสอบทานกองทุนคิดเป็นร้อยละ 93.27 และร้อยละ 90.84 รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือและภาคกรุงเทพมหานครตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 66.33 ร้อยละ 63.20 และ 57.65 ตามลำดับ

ผลการสอบทานข้างต้น เป็นการประเมินแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 ตามกรอบยุทธศาสตร์สวัสดิการชุมชน 4 ด้าน ซึ่งมีหัวข้อการประเมินต่างๆ เช่น จำนวนสมาชิกกองทุน การพัฒนาศักยภาพกรรมการกองทุน การเชื่อมโยงเครือข่าย การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้านสวัสดิการในแผนชุมชน/แผนตำบล ฯลฯ (ใส่ค่าคะแนน) นำมาคำนวณค่าเฉลี่ยระดับ ABCD ระดับ A = ดีมาก ระดับ B = ดี ระดับ C = พอใช้ ระดับ D = ต้องปรับปรุงพัฒนา

กองทุนระดับ A มีลักษณะเป็นกองทุนที่มีความเข้มแข็ง มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น มีการจัดสวัสดิการหลากหลาย ผู้รับผลประโยชน์ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย มีการบริหารจัดการที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน ระเบียบเหมาะสมกับสถานะกองทุน มีการปฏิบัติตามระเบียบ จัดเก็บเอกสารจัดทำบัญชีและรายงานต่อสมาชิก และสาธารณะ มีการเชื่อมโยงงานกับหน่วยงานภาคีต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน รวมถึงการพัฒนาระบบข้อมูล การส่งเสริมการเรียนรู้และเป็นศูนย์เรียนรู้การจัดระบบสวัสดิการชุมชน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้านสวัสดิการสังคมในแผนชุมชนแผนตำบล สำหรับระดับ B C D จะมีความเข้มขันการดำเนินงานในเรื่องต่างๆลดลงตามลำดับความสามารถของแต่ละกองทุน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างเชื่อมโยงเครือข่าย

2.1 การประเมินกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลด้านคุณธรรมและธรรมาภิบาล

การส่งเสริมด้านคุณธรรมและธรรมาภิบาลของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ผ่านมา ได้มีการหารือร่วมกัน 3 ฝ่าย ได้แก่ เครือข่ายสวัสดิการชุมชน ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และพอช. เพื่อพัฒนาระดับโดยใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินตนเอง มีการจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการ การออกแบบเครื่องมือส่งเสริมธรรมาภิบาลของกองทุนสวัสดิการชุมชน ปี 2560 ได้เชิญกองทุนต้นแบบ 15 กองทุน ระดมสมองช่วยกันออกแบบเครื่องมือ แลกเปลี่ยน รับฟังข้อเสนอแนะการจัดปรับเครื่องมือ และจัดปรับเครื่องมือแบบฟอร์มให้ สั้น ง่าย ชัดเจน สามารถวัดผลได้ แบ่งเป็น 5 หมวด คือ วิสัยทัศน์ พอเพียง สุจริต จิตอาสา มีวินัย ใช้แนวคิดการบริหารจัดการ ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การส่งเสริม การพัฒนา การจัดการความรู้ การสื่อสาร การบริหารงานอย่างโปร่งใส การจัดการความเสี่ยง การเชื่อมโยงขยายผล การติดตามประเมินผล อย่างมีคุณธรรม จริยธรรมของกองทุนสวัสดิการชุมชน

สำหรับปี 2561 ได้ทดลองใช้เครื่องมือ โดยนำแบบฟอร์มไปจัดทำแบบสอบถาม Online Google Forms ด้วยไม่มีค่าใช้จ่าย และประมวลผลตัวเลขเชิงปริมาณได้รวดเร็ว มีกองทุนสวัสดิการชุมชน 5 ภาค ทดลองใช้จำนวน 65 กองทุน และมีการสรุปผลร่วมกัน เห็นควรปรับแบบประเมินคุณธรรมให้มีหลักวิชาการ อ้างอิงมากขึ้น และเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2561 ที่ผ่านมามีการจัดเวทีสร้างความเข้าใจ และทดลองใช้คู่มือ การประเมินกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลด้านคุณธรรมและธรรมาภิบาล มีผู้เข้าร่วมประกอบด้วยคณะทำงาน และกองทุนสวัสดิการจาก 5 ภาค รวม 107 คน โดยนายสิน สือสวน ผู้อำนวยการ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) กล่าวว่า “เรื่องคุณธรรม ธรรมาภิบาล ถือเป็นเรื่องสำคัญ มาตรการเรื่องความดี ถือเป็นความร่วมมือร่วมกัน” กองทุนสวัสดิการชุมชนต้องมีมาตรฐาน เพื่อส่งสัญญาณว่ากองทุนสวัสดิการจะสร้างความเข้มแข็ง ความดี และธรรมาภิบาล

แนวคิดเรื่ององค์กรคุณธรรม ใช้หลักธรรมาภิบาล เป็นองค์กรที่มีคุณธรรม มีแนวคิด พอเพียง มีวินัย สุจริต จิตอาสา ตามหลักทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ 9 ต้องอ้างอิงหลักวิชาการและทฤษฎีต่างๆ ทฤษฎีส่วนใหญ่มาจากประเทศฝั่งตะวันตก จึงต้องปรับให้เหมาะสมกับประเทศไทย ที่ผ่านมามีการรวบรวมตัวชี้วัดจากข้อคำถามในการวัดประเมินตนเองกว่า 100 คำถาม ยึดหลักการประเมิน 1)ครอบคลุมกิจกรรมสวัสดิการชุมชน 2)ให้สมาชิกกองทุนมีความเข้าใจที่ง่าย 3)ไม่สร้างภาระในการประเมินเพิ่มเติม 4)การประเมินที่ดีที่สู่มุ่งสู่การปรับปรุงกองทุนสวัสดิการเป็นหลัก

แบบประเมินแบ่งเป็น 5 หมวด ได้แก่ หมวดที่ 1 การนำองค์กรด้วยหลักคุณธรรม การกำหนดค่านิยมด้านคุณธรรมและธรรมาภิบาล หมวดที่ 2 การได้มาซึ่งคณะกรรมการและสมาชิกที่เป็นธรรม การได้มาของกรรมการ คุณสมบัติของสมาชิก หมวดที่ 3 การกำหนดแผนพัฒนากองทุนอย่างมีธรรมาภิบาล กระบวนการกำหนดแผนพัฒนากองทุน องค์ประกอบของแผนพัฒนากองทุน หมวดที่ 4 การบริหารและส่งเสริมสมาชิกตามหลักคุณธรรมและธรรมาภิบาล ระเบียบบริหารกองทุนตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารกองทุนตามหลักธรรมาภิบาล การส่งเสริมสมาชิกให้มีคุณธรรมและความพอเพียง หมวดที่ 5 การสื่อสารและการติดตาม

ผลเพื่อการอยู่ร่วมกัน การสื่อสารเพื่อการอยู่ร่วมกัน การติดตามเพื่อการอยู่ร่วมกัน และหมวดที่ 6 ผลการดำเนินงานเพื่อความยั่งยืน ประสิทธิภาพของกองทุน ความยั่งยืนในการบริหารกองทุนตามหลักคุณธรรม

จากนี้ไปทางศูนย์คุณธรรมจะจัดทำคู่มือการประเมินกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลด้านคุณธรรมและธรรมาภิบาล เผยแพร่เพื่อสร้างมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชนมีคุณธรรม และธรรมาภิบาลต่อไป

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบข้อมูลจัดการความรู้และการเรียนรู้

3.1 โครงการมอบรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิด ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน”

ตามที่ตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ได้ร่วมกับวิทยาลัยพัฒนาศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มูลนิธิมั่นพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ คณะอนุกรรมการส่งเสริมกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับประเทศ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เครือข่ายสวัสดิการชุมชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดทำโครงการมอบรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิด ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ต่อเนื่องในปี 2561 เพื่อยกย่อง เชิดชู องค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชนที่ดำเนินงานช่วยเหลือ ดูแลคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนอย่างโดดเด่นในด้านต่าง ๆ

โดยได้มีการประชาสัมพันธ์รับสมัคร คัดเลือกตามเกณฑ์ของโครงการรายภาคเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาโครงการฯ และได้มีการประชาสัมพันธ์รับสมัคร คัดเลือกตามเกณฑ์ของโครงการรายภาคเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาโครงการฯ มาสู่เวทีคัดเลือกระดับประเทศ จำนวน 30 กองทุน ซึ่งปรากฏผลการพิจารณาตามตารางท้ายนี้

ประเภทรางวัล	กองทุนที่เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณา	กองทุนที่ได้รับโล่รางวัล
1. ด้านการสร้างครอบครัว อบอุ่นการดูแลผู้สูงอายุ และ คุณค่าในสังคม	1. กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาล ตำบลประตู อำเภอมือง จังหวัด สุราษฎร์ธานี 2. กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาล ตำบลหนองเหียง อำเภอนสนิม จังหวัดชลบุรี 3. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้วยงู อำเภหันทา จังหวัดชัยนาท	กองทุนสวัสดิการชุมชน เทศบาลตำบลห้วยงู อำเภ หันทา จังหวัดชัยนาท

ประเภทรางวัล	กองทุนที่เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณา	กองทุนที่ได้รับโล่รางวัล
	4. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้าน ตุ่น อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา	
2. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ การรักษาดูแล ป้องกัน สุขภาวะของคนในชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล หินตก อำเภอร่องนพินุสัย จังหวัด นครศรีธรรมราช 2. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ทับพริก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดปราจีนบุรี 3. กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา 	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ทับพริก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
3. ด้านการพัฒนาเด็กเยาวชน และการศึกษา เพื่อการเติบโต เป็นคนดี และมีคุณภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล โพธิ์ทอง อำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช 2. กองทุนสวัสดิการชุมชนเป้า อำเภอตระการพืชผล จังหวัด อุบลราชธานี 3. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล บ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัด พะเยา 	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล บ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
4. ด้านการพัฒนาการประกอบ อาชีพพัฒนาระบบเศรษฐกิจ ชุมชนและการแก้ไขปัญหาหนี้สิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาล ตำบลลมนีย์ อำเภอกะปาง จังหวัด พังงา 2. กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาล ตำบลห้วยเตย อำเภอภูตัง จังหวัดมหาสารคาม 3. กองทุนสวัสดิการชุมชนเขตบาง บอน อำเภอบางบอน กรุงเทพมหานคร 	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ท่างาม อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ประเภทรางวัล	กองทุนที่เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณา	กองทุนที่ได้รับโล่รางวัล
	4. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่า งาม อำเภออินทร์บุรี จังหวัด สิงห์บุรี 5. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลขุน ควร อำเภอปง จังหวัดพะเยา	
5. ด้านการดูแลรักษา ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การ อนุรักษ์พลังงาน การจัดการขยะ การจัดการและฟื้นฟูภัยพิบัติ	1. กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาล ตำบลพนม 2. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ออย อำเภอปง จังหวัดพะเยา	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ออย อำเภอปง จังหวัดพะเยา
6. ด้านการจัดการ/จัดสรรที่ดิน ทำกิน เพื่อพื่อต่อการดำรงชีพ การสร้างความมั่นคงทางด้าน อาหาร	1. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลพีช อุดม อำเภอลำลูกกา จังหวัด ปทุมธานี 2. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ห้วยยางขาม อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดพะเยา	ไม่มีกองทุนได้รับรางวัล
7. ด้านการพัฒนาระบบบริหาร จัดการกองทุนที่ดีและมีธรรมาภิ บาล	1. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเขา พระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา 2. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล คลองทับจันทร์ อำเภออรัญ ประเทศ จังหวัดสระแก้ว 3. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล พลวงสองนาง อำเภอสว่าง อารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี 4. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแม่ เรือ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
8. ด้านผลงานการจัดสวัสดิการ ชุมชนแบบองค์รวม หลายมิติ สามารถเชื่อมโยง/บูรณาการ ทรัพยากรจากหลากหลายแหล่ง	1. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนา โถ อำเภอภูฉิมรายณ์ จังหวัด กาฬสินธุ์	กองทุนสวัสดิการชุมชน เทศบาลตำบลบางเลน อำเภอบาง เลน จังหวัดนครปฐม

ประเภทรางวัล	กองทุนที่เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณา	กองทุนที่ได้รับโล่รางวัล
เพื่อแก้ไขปัญหาของสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2. กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลนครนนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 3. กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม 4. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านปิน อำเภอคำใต้ จังหวัดพะเยา	
9. การฟื้นฟูระบบคุณค่าวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกัน หนุนช่วยเพื่อนรวมทั้งร่วมมือกับหน่วยงาน/ภาคีเครือข่ายต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนและสังคม	1. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองหงส์ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนิคม อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 3. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านกระแซง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองหงส์ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ได้มีพิธีมอบรางวัล เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2561 ที่ผ่านมา ซึ่งจัดพิธีในวันเดียวกับการมอบรางวัลธรรมภิบาลให้แก่ ธุรกิจ SMEs ที่มีธรรมภิบาลดีเด่นในการบริหารงาน และพิธีมอบรางวัล “ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ปวย อึ้งภากรณ์ คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีผลงานดีเด่นในแต่ละด้าน รวม 8 กองทุน มีผู้เข้าร่วมงานทั้งจากภาคธุรกิจและกองทุนสวัสดิการฯ ประมาณ 200 คน

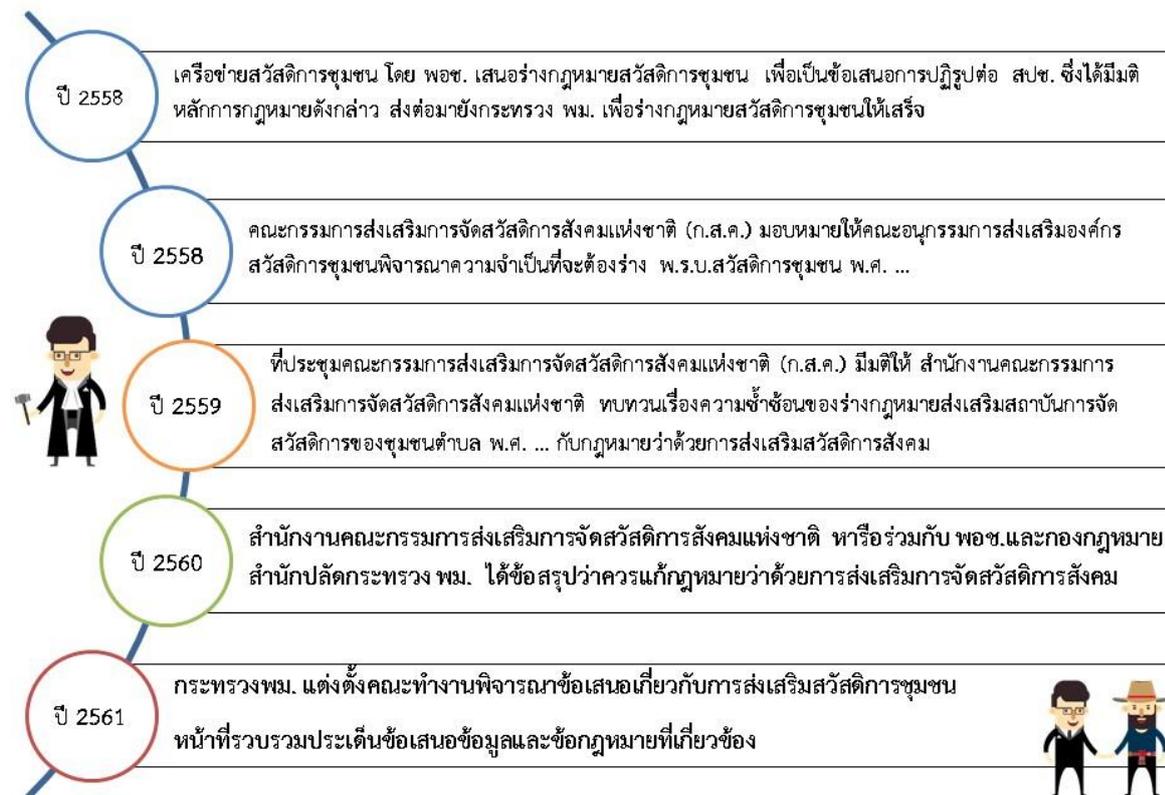
ผศ.ดร.จิตติ มงคลชัยอรัญญา คณบดีวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ้งภากรณ์ กล่าวว่า การจัดประกวดรางวัล “ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ระดับชาติ” จะจัดขึ้นทุกปี เริ่มครั้งแรกในปี 2559 โดยในปีจัดขึ้นเป็นครั้งที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ยกย่อง เชิดชู องค์กร/กองทุนสวัสดิการชุมชนที่ดำเนินการงานช่วยเหลือ ดูแลคุณภาพชีวิตคนในชุมชนอย่างโดดเด่นในด้านต่างๆ 2)เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ จังหวัด ภาค และประเทศ และขยายผลกองทุนฯ ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ 3)เพื่อกระตุ้นให้รัฐบาล ภาคเอกชน และสังคม ตระหนักถึงคุณค่าของแนวคิดเรื่อง “คุณภาพชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ของอาจารย์ปวย อึ้งภากรณ์ และนำไปสู่การพัฒนา ระบบปฏิบัติการด้านสวัสดิการให้ประชาชนเข้าถึงและเหมาะสมต่อไป

นายสมชาติ ภาระสุวรรณ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนฯ กล่าวถึงหลักการสำคัญของกองทุนสวัสดิการชุมชน คือ ประชาชนทั่วไป เกษตรกร ชาวไร่ ชาวนา ที่ไม่มีสวัสดิการรองรับเหมือนกับ

ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทเอกชน ได้รวมตัวกันจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับตำบล ขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือกันเอง โดยชุมชนจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาบริหารจัดการ ให้สมาชิกสมทบเงินเข้ากองทุนวันละ 1 บาท หรือเดือนละ 30 บาท (บางกองทุนให้สมาชิกสมทบเงินเข้ากองทุนเป็นรายปีๆ ละ 365 บาท) โดยที่ผ่านมารัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้สนับสนุนงบประมาณเข้ากองทุนสวัสดิการฯ เหล่านี้ด้วย “เมื่อสมาชิกเจ็บไข้ได้ป่วยหรือเสียชีวิต ก็จะได้รับ的帮助เหลือจากกองทุน เช่น คลอดบุตร ช่วยเหลือ 500 บาท เสียชีวิต 10,000 บาท หรือแล้วแต่ตามระเบียบของแต่ละกองทุนที่กำหนดเอาไว้ บางกองทุนจะมีสวัสดิการช่วยเหลือเรื่องทุนการศึกษา ช่วยเหลือสมาชิกผู้สูงอายุ คนพิการ คนด้อยโอกาส แม้ว่าจะจะเป็นเงินที่ไม่มากนัก เป็นสิ่งที่ดีและเป็นจุดเริ่มต้นที่ประชาชนได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือกันเอง” ปัจจุบันกองทุนสวัสดิการต่างๆ ได้ขยายการทำงานครอบคลุมสวัสดิการด้านต่างๆ ที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น ส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม การดูแลป่าไม้ ทรัพยากร แก้ปัญหาที่ดิน ที่อยู่อาศัย การส่งเสริมอาชีพสมาชิก ฯลฯ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนานโยบายสาธารณะและสิ่งแวดล้อมเพื่อสนับสนุนระบบสวัสดิการชุมชน

การขับเคลื่อนให้มี พ.ร.บ.สวัสดิการชุมชน

4.1 การขับเคลื่อนให้มี พ.ร.บ.สวัสดิการชุมชน

การขับเคลื่อนให้มีพรบ.สวัสดิการชุมชนนั้น ยึดหลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้มีการแก้ไขกฎหมาย เพื่อรองรับสิทธิของบุคคลและชุมชนในการจัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หลักการสวัสดิการชุมชนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 43 (4) บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการจัดให้มีระบบสวัสดิการชุมชน รวมทั้งสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าว ที่ผ่านมามีการดำเนินงานศึกษากฎหมายสวัสดิการชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ปี 2558 สืบเนื่องจากเครือข่ายสวัสดิการชุมชน โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) มีการเสนอร่างกฎหมายสวัสดิการชุมชน เพื่อเป็นข้อเสนอการปฏิรูปต่อ สปช. ซึ่งได้มีมติหลักการกฎหมายดังกล่าว พร้อมทั้งส่งเรื่องต่อมายังกระทรวง พม. เพื่อร่างกฎหมายสวัสดิการชุมชนให้เสร็จ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (ก.ส.ค.) ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการส่งเสริมองค์กรสวัสดิการชุมชนพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องร่างพระราชบัญญัติสวัสดิการชุมชน พ.ศ. ... และมีคำสั่ง ที่ 2/2558 เรื่องแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อยกร่างยุทธศาสตร์และศึกษากฎหมายสวัสดิการชุมชน สั่ง ณ วันที่ 4 สิงหาคม 2558 เพื่อศึกษาและพิจารณาให้มีพระราชบัญญัติสวัสดิการชุมชน พ.ศ. ... หรือปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550 รวมทั้งข้อกำหนด ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ร่วมกับ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในฐานะคณะทำงานฯ ที่ได้แต่งตั้งไว้ดำเนินการพิจารณาการร่างกฎหมายสวัสดิการชุมชน ตั้งแต่ 13 พฤศจิกายน 2558 – 26 มิถุนายน 2559 โดยได้ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการของชุมชนตำบล พ.ศ. ...

ปี 2559 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติรายงานผลการพิจารณาตามข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา 31 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เรื่องการปฏิรูประบบเพื่อสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็งและร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... โดยรายงานความคืบหน้าพร้อมส่งร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมสถาบันการจัดสวัสดิการของชุมชนตำบล พ.ศ. ...

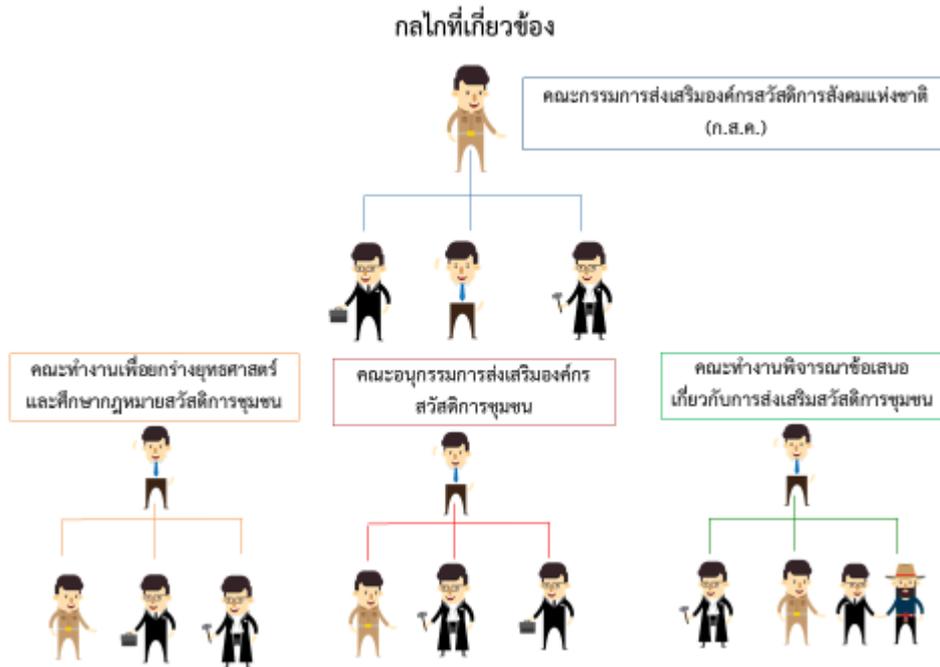
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ได้นำร่าง พ.ร.บ.นี้ เสนอที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (ก.ส.ค.) เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2559 ในระเบียบวาระที่ 5 เรื่องพิจารณา วาระที่ 5.2 พิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมสถาบันการจัดสวัสดิการของชุมชนตำบล พ.ศ. ... ที่ประชุมมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติทบทวนเรื่องความซ้ำซ้อนของร่างกฎหมายดังกล่าวกับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

ปี 2560 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ หรือร่วมกับ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และกองกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อหาข้อสรุปในร่างกฎหมายสวัสดิการชุมชน ได้ข้อสรุปว่าสมควรแก้ไขในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม โดยจัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... พร้อมทั้งมีความเห็นในการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... ไม่เพียงเฉพาะสวัสดิการชุมชนเท่านั้น แต่รวมถึงในส่วนอื่นที่สมควรปรับปรุงด้วย

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ หรือร่วมกับกลุ่มกฎหมายกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และกองกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดำเนินการจัดทำข้อมูลเปรียบเทียบสำหรับการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง

ปี 2561 เครือข่ายสวัสดิการชุมชน 5 ภาค และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ได้มีข้อเสนอถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เห็นควรเสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมระบบการจัดสวัสดิการของชุมชน ซึ่งได้มีคำสั่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ 488/2561 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาข้อเสนอเกี่ยวกับการส่งเสริมสวัสดิการชุมชน สั่ง ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2561 มีอำนาจหน้าที่รวบรวมประเด็นข้อเสนอข้อมูลและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาความเป็นไปได้ในการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมสวัสดิการชุมชนตลอดจนประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวแทนคณะทำงานสวัสดิการชุมชน แต่งตั้งโดยผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ประชุมทบทวนความเข้าใจ ต่อร่าง พ.ร.บ.ส่งเสริมระบบสวัสดิการของชุมชน ประเด็นสำคัญดังนี้ 1)ระบบสวัสดิการชุมชนคืออะไร 2)ระบบสวัสดิการชุมชนต่างกับสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดการ 3)ความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ของชุมชน 4) เนื้อหาหรือรูปแบบของสวัสดิการชุมชนคืออะไร ได้ยกร่างฉบับปรับปรุงเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2561 ตามแนวคิดของเครือข่ายสวัสดิการ 5 ภาค

กลไกที่เกี่ยวข้องในการเสนอกฎหมายสวัสดิการชุมชน (ปี 2558 – ปี 2561) ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (ก.ส.ค.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คณะทำงานเพื่อยกย่องรางวัลวิทยาศาสตร์และศึกษากฎหมายสวัสดิการชุมชน คณะอนุกรรมการส่งเสริมองค์การสวัสดิการชุมชน และคณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอเกี่ยวกับการส่งเสริมสวัสดิการชุมชน

4.2 กรณีการตรวจการใช้จ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรณีการตรวจการใช้จ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สถ.) โดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) นั้น ช่วงที่ผ่านมาอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้หารือกับผู้ว่าสตง. ได้ข้อยุติในการตรวจติดตามของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน โดยสตง. จะติดตามยึดหลักของหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยไปก่อน จนกว่าจะมีระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน

ทางกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จะตอบข้อหารือของหลายๆ จังหวัดที่ได้หารือเข้ามา กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจะตอบข้อหารือและแจ้งเวียนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ข้อเท็จจริงคือ ไม่มีใครทำผิดตามกฎหมาย ในการดำเนินงานที่ผ่านมาทำตามข้อระเบียบกฎหมาย และมติกรม. แต่แนวทางการตรวจอาจมีแนวทางที่เปลี่ยนแปลงไป ยังยึดแนวทางเดิมอยู่ในการตรวจติดตาม ซึ่งผู้ว่าสตง. เห็นว่าเป็นเรื่องที่กระทบต่อประชาชนโดยตรง วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2561 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ออกจดหมาย เลขที่ มท 0808.2/ว 560 เรียบ ผู้ว่าราชการจังหวัด เรื่องการดำเนินการสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เกิดประโยชน์ต่อประชาชนส่วนรวม

จึงเห็นควรชักชวนทำความเข้าใจในการตั้งงบประมาณและเบิกจ่ายเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนดังกล่าว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตั้งงบประมาณและเบิกจ่ายได้ โดยตั้งงบประมาณไว้ในงบกลาง ประเภทเงินสมทบกองทุนสวัสดิการ

4.3 สวัสดิการชุมชนกับการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัย

1. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัยในระดับพื้นที่

สืบเนื่องจากในปี 2560 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ร่วมกับสำนักงานทรัพย์สินส่วน ได้การดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมกิจกรรมผู้สูงอายุ มีการสรุปทเรียนรายงานผลการดำเนินงานพร้อมกับจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความก้าวหน้าการดำเนินงานเป็นที่น่าพอใจ จึงได้มีการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลต้นแบบ ปี 2561 ได้จัดทำ “โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัยในระดับพื้นที่” ร่วมกับสำนักงานประสานการสนับสนุนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาวะรองรับสังคมสูงวัย (สปสว.) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและขับเคลื่อนให้เกิดผลทางรูปธรรมในระดับพื้นที่และเกิดการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ประกอบกับการดำเนินกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล และการพัฒนาข้อเสนอสู่แผนพัฒนาตำบลหรือในระดับท้องถิ่นต่อการวางแผนหรือปฏิบัติการขับเคลื่อนงานรองรับระบบสังคมสูงวัย จำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชน 19 กองทุน ทั้งนี้จะสรุปผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานในระยะต่อไป

รายชื่อกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัยระดับพื้นที่

ภาคเหนือ

1. ตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่
2. ต.ประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เทศบาลตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
4. ตำบลยู่หวา อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
5. ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
6. ตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง
7. ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

ภาคกลาง

8. ตำบลบ่อแร่ อำเภอรังสิต จังหวัดชัยนาท
9. ตำบลหัวงู อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท
10. ตำบลสรรพยา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท
11. ตำบลทองมั่งคด อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

12. ตำบลเขาคอก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
13. ตำบลกุคัง อำเภอกุคัง จังหวัดมหาสารคาม
14. ตำบลตลาดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

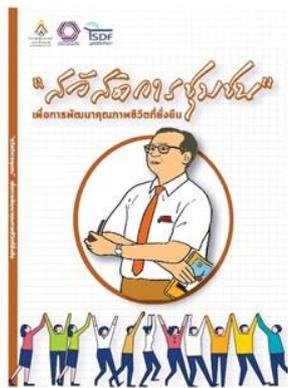
ภาคกรุงเทพมหานครและตะวันออก

15. ตำบลบ้านนา อำเภอกำลัง จังหวัดระยอง
16. แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ
17. ตำบลวังตะเคียน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราชินบุรี

ภาคใต้

18. ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัลลัง
19. ตำบลเขาแก้ว อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาคผนวก

กรณีตัวอย่างพื้นที่รูปธรรม
จากหนังสือ “สวัสดีการชุมชน”
เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน

กรณีตัวอย่างพื้นที่รูปธรรม

1. โครงการมอบรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวังจากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ปี 2561

ประเภทที่ 1 ด้านการสร้างครอบครัวอบอุ่น การดูแลผู้สูงอายุ ให้มีคุณภาพชีวิต และคุณค่าในสังคม

“ครอบครัวอบอุ่น คุณภาพชีวิตดี ผู้สูงอายุมีคุณค่า นำพาสังคมน่าอยู่”

กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลห้วยงู อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท

การสื่อสารสร้างความเข้าใจ จุดประกายจัดตั้ง “กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลห้วยงู”

กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลห้วยงู จัดตั้งเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 โดยมีคณะกรรมการ จำนวน 42 คน ประกอบด้วยผู้บริหารและสมาชิกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ ประธานชมรมผู้สูงอายุ ที่ปรึกษาเป็นผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพและปลัดเทศบาลตำบล เน้นให้สมาชิกและชุมชนเป็นเจ้าของมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนสำคัญในการจัดการสวัสดิการ มีการประชุมสามัญปีละ 2 ครั้ง มีกระบวนการระดมความคิดเห็นและความต้องการของสมาชิก เพื่อนำมาสู่การจัดสวัสดิการที่สอดคล้องเหมาะสม ประกอบกับท้องถิ่นได้จัดทำแผนพัฒนาและบรรจุเข้าแผนงบประมาณสมทบมากกว่า 5 ปี

โครงสร้างคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนครอบคลุมทั้ง 11 หมู่บ้าน โดยมีประธานชมรมผู้สูงอายุทุกหมู่บ้านเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชน มีสมาชิกกองทุนจากหลากหลายกลุ่ม มีจำนวน 1,148 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2560) ประกอบด้วย เด็กและเยาวชน 328 คน บุคคลทั่วไป 421 คน ผู้สูงอายุ 358 คน ผู้ด้อยโอกาส 22 คน พระภิกษุ 2 รูป ผู้พิการ 17 คน การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลห้วยงู เน้นการทำงานเพื่อส่งเสริมครอบครัวให้อบอุ่น พร้อมสร้างคุณให้แก่คนในสังคม ตามรายละเอียด ดังนี้

บริษัททั่วไปหวังผลกำไรเป็นเงิน แต่บริษัทสร้างสุขตำบลห้วยงูหวังผล คือ “ความสุข”

เทศบาลตำบลห้วยงู จากประชากรจำนวน 7,745 คน มีประชากรผู้สูงอายุทั้งหมด 1,250 คน และมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นการมีส่วนร่วมประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นทำให้เห็นว่าจะต้องมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมความพร้อมรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุ ที่กำลังจะมาถึงเพราะผู้สูงอายุถือเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดโรคต่างๆ ในเวลาเดียวกัน หากประชาชน ชุมชนไม่ได้มีการวางแผนและเตรียมตัวจะทำให้มีปัญหาความรุนแรงเพิ่มขึ้น

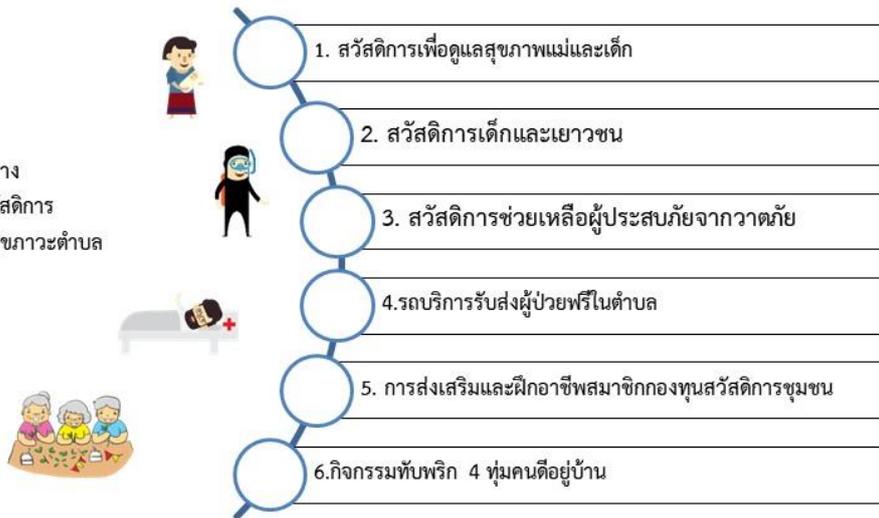
ความท้าทายดังกล่าวแกนนำและสมาชิกกองทุนฯ มีความเห็นร่วมกันว่า “**ต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มากกว่าการบริหารจัดการที่เน้นสวัสดิการโดยใช้เงินเป็นที่ตั้ง**” สวัสดิการที่ผู้สูงอายุได้รับจากหน่วยงานรัฐจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุนั้น พบว่าไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการดำรงชีพ กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลห้วยงู จึงให้ความสำคัญต่อเรื่องนี้เพื่อวางแผนงานการดูแลผู้สูงอายุใน ปี 2560 โดยมีรูปแบบ **บริษัทสร้างสุขตำบลห้วยงู** ขึ้นมาที่มีการเชื่อมโยงสานพลังสร้างสุขร่วมกัน 9 เครือข่าย ได้แก่ 1) กองทุนสวัสดิการชุมชน 2)กองทุนสุขภาพ 3) วัด 4) วัดตำบลห้วยงู 4) เทศบาลตำบล 5) อสม. 6) ชมรมผู้สูงอายุ 7) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 8) โรงเรียน 5 โรงเรียนตำบลห้วยงู 9) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล เป็นกลไกขับเคลื่อนมาดูแลผู้สูงอายุตำบลห้วยงู สร้างความสำเร็จในการเชื่อมแผน เชื่อมระบบ เชื่อมงบ เชื่อมคน โดยมีการประชุมร่วมกัน ทุกวันที่ 7 ของทุกเดือน และเชื่อมโยงหน่วยงานอื่นๆ เช่น สภากลางชุมชนตำบล สถานีตำรวจ ฯลฯ เข้ามามีส่วนร่วมในจัดทำแผนงานแบบบูรณาการเครือข่ายในตำบล และภายนอก

ยุทธศาสตร์ 3 สายใยรักเสริมสุขภาวะที่ดีคนทับพริก

สายใยรักจาก อสม.	สายใยรักจาก อบต.	สายใยรักจากผู้นำชุมชน
<ul style="list-style-type: none"> การจัดสวัสดิการชุมชน การติดตามสร้างเสริมสุขภาพผ่านอสม. 	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม บำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่นและวัฒนธรรม อันดี 	<ul style="list-style-type: none"> การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการร่วมกันนำชุมชนสู่การพัฒนา

ตัวอย่าง
การจัดสวัสดิการ
เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะตำบล

นอกจากนี้ ยังมีการจัดสวัสดิการในลักษณะพิเศษ ด้วยลักษณะพื้นที่เป็นพื้นที่ชายแดน จึงให้สิทธิในการเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการแก่แรงงานต่างด้าว ที่เข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่ ตามแนวคิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การดูแลสุขภาพต้องทำถ่วงหน้าไม่แยกสัญชาติ เป็นการควบคุมโรคสร้างสุขภาวะที่ดีแก่คนในพื้นที่ไปพร้อมกัน โดยแรงงานต่างด้าวจะชำระเงินเข้ากองทุนวันละสองบาท จ่ายเงินมากกว่าสมาชิกคนไทยและได้รับสวัสดิการครบถ้วน บางคนอยู่กินและแต่งงานกับคนไทย และมีบางส่วนที่ไปทำงานต่อประเทศอื่นยินดีมอบเงินสะสมให้เป็นเงินกองทุนสำหรับกองทุนสวัสดิการชุมชนต่อไป

หน่วยงานภาคีสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลทับพริก

1. องค์การบริหารส่วนตำบลทับพริก หน่วยงานในพื้นที่ที่สนับสนุนงบประมาณ และสถานที่ในการประชุมของคณะกรรมการ ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ชักชวนให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิก, การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ห้องประชุม และดำเนินงานด้านความร่วมมือในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ที่ส่งเสริมสุขภาพของคนในชุมชนร่วมกัน เช่น การจัดรถรับส่งผู้ป่วยในพื้นที่ไปรักษาที่โรงพยาบาล
2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทับพริก หน่วยงานที่สนับสนุนทรัพยากรบุคคลในการ

ดำเนินงาน และให้ความรู้แก่คณะกรรมการกองทุนในการจัดรูปแบบสวัสดิการที่ส่งเสริมสุขภาพของชุมชน เช่น การสนับสนุนแนวคิดเรื่องพยาบาลชุมชนให้เกิดขึ้นจนเป็นรูปธรรม

3. ขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัดสระแก้ว และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) หน่วยงานตั้งต้น ที่เข้ามาผลักดันให้ชุมชนเกิดการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการขึ้น โดยการให้ความรู้และเป็นที่ปรึกษากระบวนการในการขับเคลื่อนงานให้เกิดขึ้น

ประเภทที่ 3 ด้านการพัฒนาเด็กเยาวชนและการศึกษาเพื่อการเติบโตเป็นคนดีและมีคุณภาพ

“เด็กนำ ผู้ใหญ่หนุน ชุมชนร่วมสร้าง เพื่อการเติบโตที่ดีมีคุณภาพ”

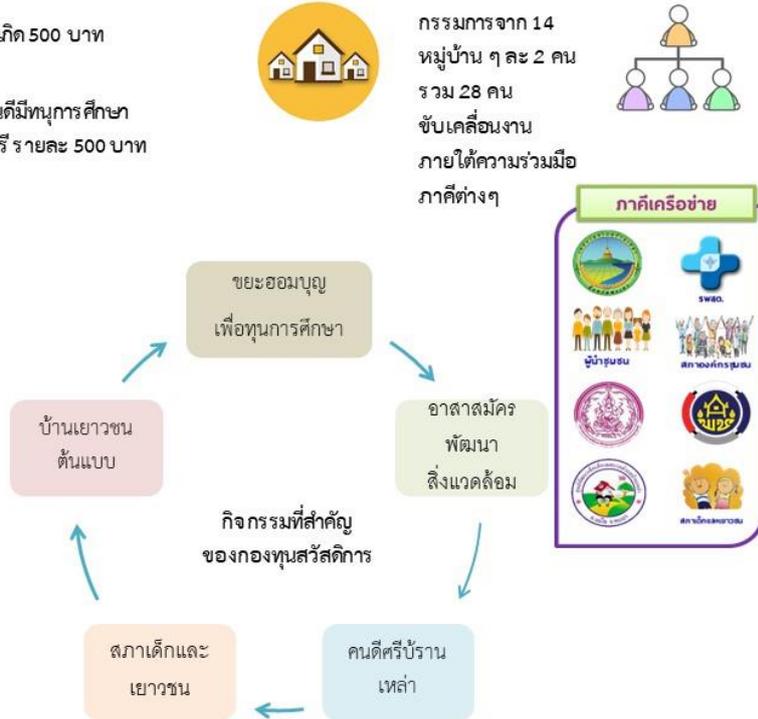
กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

ปัจจุบันกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านเหล่า มีสมาชิกทั้งหมดจำนวน 2,229 คน ประกอบด้วย 1) บุคคลทั่วไป 1,311 คน 2) เด็ก/เยาวชน 86 คน 3) ผู้สูงอายุ 737 คน 4) ผู้ด้อยโอกาส 19 คน และ 5) ผู้พิการ 76 คน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านเหล่า มุ่งเน้นการดูแลเอาใจใส่ของคนทุกกลุ่มวัยในชุมชน **“การจัดสวัสดิการได้มากกว่าการออมเงิน”** คือ กองบุญจากน้ำใจการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเอื้ออาทร และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในตำบล ให้ความสำคัญแก่เด็กและเยาวชน ด้วยการปลูกจิตสำนึก วิธีคิด แนวคิดตั้งแต่วัยเด็ก สนับสนุนกลุ่มเด็กและเยาวชนให้เป็นสื่อกลางในการส่งเสริมด้านสุขภาพ สุขภาวะและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ตามรายละเอียดข้อมูลต่างๆ ดังนี้

การจัดสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนด้านต่างๆ

1. สวัสดิการ รับขวัญเด็กแรกเกิด 500 บาท
2. สวัสดิการ เรียนที่มีทุนการศึกษา ป.6 ม.3 ม.6 ป.ตรี รายละ 500 บาท
3. สวัสดิการ จากขยะเป็นกองทุน
4. สวัสดิการ ส่งเสริมการปฏิบัติกิจทางศาสนาในการบรรพชา รายนละ 500 บาท
5. สวัสดิการ การเกณฑ์ทหาร รายนละ 1,000 บาท

การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านเหล่า

การบริหารจัดการ โครงสร้าง วิธีการทำงาน

การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านเหล่า คัดเลือกคณะกรรมการจาก 14 หมู่บ้านๆ ละ 2 คน รวม 28 คน โดยมีกำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่ และตัวแทนชุมชน ดำเนินงานขับเคลื่อนร่วมกัน ภายใต้การสร้างความร่วมมือกับเทศบาลตำบลบ้านเหล่า และภาคี โดยเฉพาะเครือข่ายสร้างบ้านแปงเมืองพะเยา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านเหล่า มีการประชุม 3 เดือน/ครั้ง เพื่อแจ้งสถานการณ์ความเคลื่อนไหวต่างๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานสวัสดิการชุมชน กลุ่มเป้าหมาย จำนวนสมาชิก การประเมินกองทุนฯ เพื่อสร้างความยั่งยืนในอนาคต รวมทั้งพิจารณาเรื่องสิทธิประโยชน์ที่สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านเหล่าจะได้รับ โดยมีการประชุมใหญ่ 1 ครั้งในเดือนมีนาคมของทุกปี

การติดตามการดำเนินงานจากการทำงานกิจกรรม

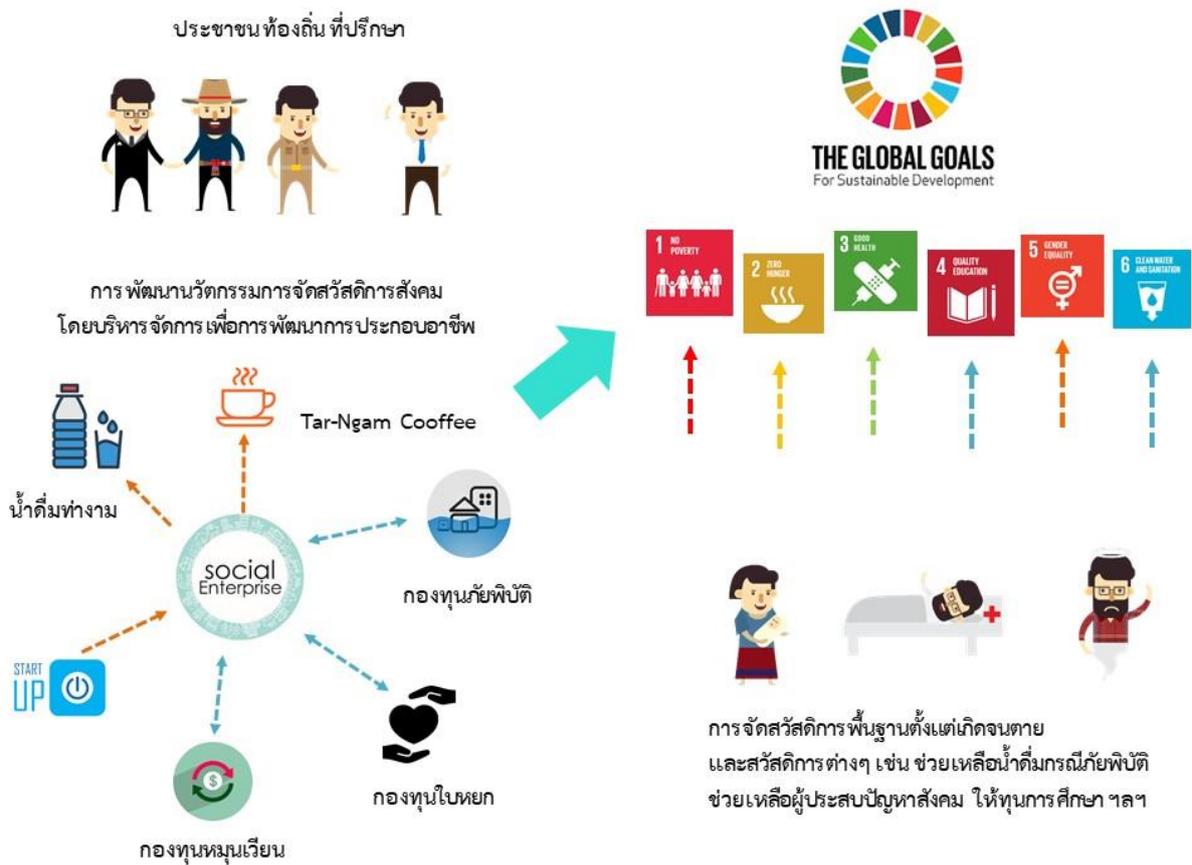
- การประชุมแลกเปลี่ยนการทำงานของสภาเด็กและเยาวชน และการประชุมสรุปช่วงจัดกิจกรรม โครงการต่างๆ เพื่อใช้สำหรับการวางแผน และพัฒนาการดำเนินงานของเด็กและเยาวชนให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น
- การติดตามการทำงานผ่าน Application (LINE) เพื่อความรวดเร็วในการสื่อสารระหว่างกลุ่มเด็กและผู้ใหญ่

- การติดตามงานผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ ซึ่งในการสร้างเด็กและเยาวชนในยุคไทยแลนด์ 4.0 ให้มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการประยุกต์ให้เข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ความคิดของเด็กและเยาวชนมากขึ้น เนื่องจากเด็กเติบโตมาพร้อมกับการแบ่งปันความคิดและเสนอความคิดเห็นผ่าน Social media หรือเทคโนโลยีต่างๆ

ประเภทที่ 4 ด้านการพัฒนาการประกอบอาชีพพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน และการแก้ไขปัญหาหนี้สิน

“สวัสดิการชุมชนสู่ธุรกิจเพื่อสังคม...เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs ตำบลท่างาม”

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

“Start Up สวัสดิการชุมชนคนท่างาม”

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม ปัจจุบันดำเนินการเข้าสู่ปีที่ 10 ก่อตั้งเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2551 มีสมาชิกครอบคลุมทั้ง 11 หมู่บ้าน โดยมีสมาชิกเริ่มต้น จำนวน 397 คน ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 1,765 คน (ข้อมูล ณ 1 สิงหาคม 2560) ปัจจุบันมีสมาชิกของกองทุนมี 2 ประเภท คือ 1. สมาชิกทั่วไป (ประเภท ก) อายุ 1-70 ปี และ 2. สมาชิกผู้สูงอายุ (ประเภท ข) อายุ 70 ปีขึ้นไป โดยมีหลักคิด **“เสมอภาค แต่ไม่เท่าเทียม”** ขยายฐานและเพิ่มโอกาสในการเข้าเป็นสมาชิกมากขึ้น ทุกคนในตำบลท่างามสามารถเข้ามาเป็นสมาชิกได้อย่างเสมอภาค รูปแบบการจัดการสวัสดิการเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิต ทั้งใน

ลักษณะสิ่งของ เงินทุน น้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นสวัสดิการพื้นฐานตั้งแต่เกิดจนตายตามระเบียบข้อบังคับ รวมทั้งการจัดสวัสดิการต่างๆ เช่น การช่วยเหลือน้ำดื่มกรณีเกิดภัยพิบัติ การช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม การให้ทุนการศึกษาแก่สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม ฯลฯ

มีการพัฒนานวัตกรรมทางสวัสดิการสังคม โดยการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาการประกอบอาชีพ พัฒนาระบบเศรษฐกิจของครัวเรือนและชุมชน และการแก้ปัญหาหนี้สิน ประกอบด้วย

- 1) เงินลงทุนธุรกิจ Social Enterprise (น้ำดื่มท่างาม) จำนวน 750,000 บาท
- 2) เงินลงทุนธุรกิจ Social Enterprise (ร้านกาแฟ Tar-Ngam coffee) จำนวน 200,000 บาท
- 3) เงินลงทุนกู้ยืมร่วมกับกองทุนไอบหยก จำนวน 200,000 บาท
- 4) เงินลงทุนกู้ยืมร่วมกับกองทุน (ตอกบ่อบาดาล+มะนาวไอบหยก (มะนาว+กล้วย) จำนวน 250,000.- บาท รวมเป็นเงินลงทุนทั้งสิ้นในการพัฒนาการประกอบอาชีพ พัฒนาระบบเศรษฐกิจ และแก้ไขปัญหาหนี้สินของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม เป็นเงินจำนวน 1,400,000 บาท

การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม ยึดหลักธรรมาภิบาลมาในการบริหารจัดการกองทุน **“ประชาชนเป็นผู้บริหาร ท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติ”** โครงสร้างคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม เป็น 3 ส่วนหลัก คือ **ภาคประชาชน ท้องถิ่น ที่ปรึกษา** ทำให้เกิดความเข้มแข็งของกองทุนฯ ก่อให้เกิดการสร้างระบบเศรษฐกิจรายได้ การมีงานทำการประกอบอาชีพ การเชื่อมโยงเครือข่ายการประกอบอาชีพต่อเศรษฐกิจของครัวเรือนและชุมชน และการแก้ปัญหาหนี้สิน ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย

- 1) ธุรกิจโรงงานน้ำดื่มกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม **“น้ำดื่มท่างาม”**
- 2) ธุรกิจร้านกาแฟ ภายใต้ชื่อ **“Tar-Ngam coffee”** การลงทุนกิจการกาแฟ เครื่องดื่ม และจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนของตำบลท่างาม
- 3) กองทุนไอบหยกเพื่อฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติ
- 4) กองทุนหมุนเวียนเพื่อฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติ
- 5) กลุ่มออมทรัพย์ของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม
- 6) กองทุนภัยพิบัติตำบลท่างาม

“สู่...เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs”

การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม ที่ขับเคลื่อนงานการพัฒนาการประกอบอาชีพ พัฒนาระบบเศรษฐกิจของครัวเรือนและชุมชน และการแก้ปัญหาหนี้สินแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน(Sustainable Development Goals- SDGs) ในหลายตัวชี้วัดเป้าหมาย อาทิเช่น 1) ขจัดความยากจน 2) ขจัดความอดอยากสร้างความมั่นคงทางอาหาร 3) ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน 4) สร้างโอกาสในการเรียนรู้ 5) จัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน 6) ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และ 7) สร้างรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน โดยกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างามมีความมุ่งหมายที่จะก้าวต่อไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในตัวชี้วัดอื่นๆ ต่อไป

ประเภทที่ 5 ด้านการดูแลสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์พลังงาน การจัดการขยะ การจัดการและฟื้นฟูภัยพิบัติ

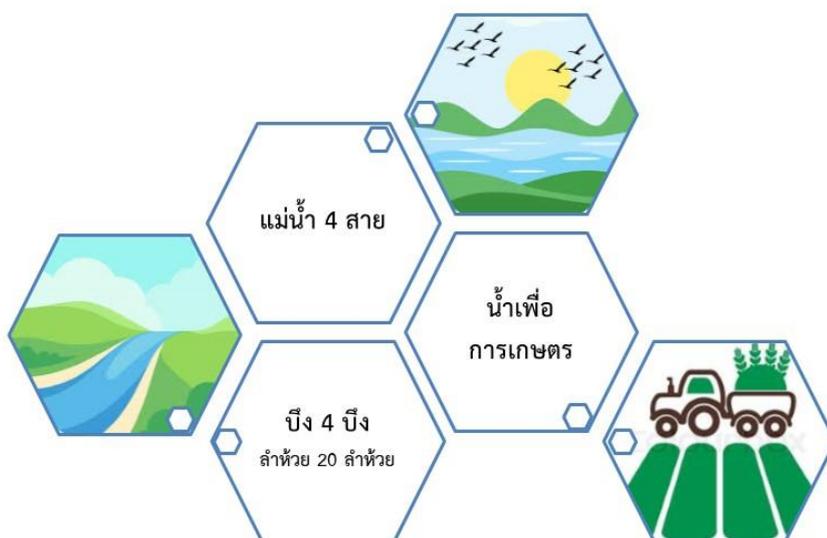
“สวัสดิการสร้างความสุข ชุมชนอยู่อย่างญาติมิตร เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลลอย อำเภอบึง จังหวัดพะเยา

กองทุนสวัสดิการชุมชน การดำเนินงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของตำบล

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลลอย เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ตำบล ในปี 2552 ได้มีการร่างระเบียบกองทุน ตั้งคณะกรรมการกองทุนซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากผู้แทนของแต่ละหมู่บ้านในตำบลลอยทั้งหมด 14 หมู่บ้าน ช่วงประมาณเดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายนของทุกปีชาวบ้านในตำบลลอยอำเภอบึง จังหวัดพะเยา ต้องประสบปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 14 หมู่บ้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อปัญหาการขาดแคลนน้ำของคนในชุมชนที่ไม่มีน้ำใช้อุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน และที่สำคัญคือขาดน้ำใช้เพื่อการเกษตร ซึ่งต้องพึ่งพาอาศัยทรัพยากรน้ำธรรมชาติ ทั้งที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติจำนวนมากในพื้นที่ ทั้งลำน้ำ 4 สาย (แม่น้ำจิม,แม่น้ำเงิน,แม่น้ำทาย,แม่น้ำสต้อด) บึง 4 บึง (บึงหนองขี้เหล็ก,บึงหลงร่องหอย,บึงป่าแฝก,บึงห้วยผักกูด) คลองส่งน้ำห้วยแก่น ลำห้วย 20 ลำห้วย แต่เมื่อเกิดภัยแล้งก็ประสบความเดือดร้อนกันถ้วนหน้า และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไปในทุกปี

**ปัญหาภัยแล้งครอบคลุม 14 หมู่บ้าน
ทั้งที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติจำนวนมากในพื้นที่**

สวัสดิการที่ดูแลนอกเหนือจากตัวบุคคล “สวัสดิการด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

จากปัญหาภัยแล้งข้างต้น ทางคณะกรรมการจึงเล็งเห็นว่า **สวัสดิการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยเฉพาะเรื่องของทรัพยากรน้ำเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพของทุกคน และได้เพิ่มสวัสดิการด้านนี้เข้าไป ประกอบกับสถานการณ์ในปี 2557 ที่เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงไม่ตกต้องตามฤดูกาล ทำให้ชาวบ้านเกิดการแย่งน้ำในการหว่านข้าวทำนาทำกัน คนที่อยู่ต้นน้ำมักจะแอบเปิดน้ำหรือสูบน้ำเข้านาตนเอง ทำให้คนที่อยู่ท้ายน้ำไม่มีน้ำไหลไปเข้านา ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและมีความขัดแย้งเกิดขึ้น จึงเป็นที่มาของแนวคิดในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งด้วยการทำฝายยกระดับน้ำขึ้นในลำน้ำจิม สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำจึงได้เพิ่มกฎระเบียบการใช้น้ำร่วมกันและคณะกรรมการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลลอย และสภาองค์กรชุมชนตำบลลอย ได้ประสานกับผู้อำนวยการส่วนประสานลุ่มน้ำยม กรมทรัพยากรน้ำ สำนักงานน้ำภาค 9 ที่รับผิดชอบพื้นที่ลุ่มน้ำในเขตของตำบลลอยถึงประเด็นปัญหาและได้เสนอขอทำฝายเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำในลำน้ำจิมที่ไหลผ่านตำบลลอย

สิ่งที่เป็นผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ของการร่วมมือทำให้สามารถยกระดับน้ำในลำน้ำจิม ตรงจุดที่สร้างฝาย ณ บ้านดอนเงิน หมู่ที่ 1 ตำบลลอย สามารถยกระดับน้ำให้สูงขึ้นประมาณ 1.5 เมตร ปริมาณน้ำเพิ่มขึ้น และทอดยาวไปประมาณ 3,000 เมตร สามารถแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ทำให้มีน้ำใช้เพื่อการเกษตร เกษตรกรที่มีที่ดินทำกินสองฝั่งแม่น้ำสามารถปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี ได้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค บ่อน้ำตื้นในหมู่บ้านมีน้ำใต้ดินเพิ่มขึ้นไม่แห้งดังเดิม มีระดับปริมาณน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศทำน้ำวางปลาหน้าวัด ทำให้ปลาท้องถิ่นขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็วเกิดเป็นแหล่งพักผ่อนและท่องเที่ยวให้ชุมชน

“สวัสดิการสร้างความสุข ชุมชนอยู่อย่างญาติมิตร เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

ผลของการช่วยเหลือกัน ผ่านการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลลอย ไม่ว่าจะเป็นการสร้างฝายแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ทำให้มีน้ำเพียงพอต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของคนในชุมชนให้มีความมั่นคงในอาชีพแล้ว ยังมีการจัดกิจกรรมเรื่องการจัดการขยะในชุมชนและสร้างสุขภาวะที่ดีให้กับคนในชุมชนไปพร้อมกัน “เมื่อสุขภาพของคนในชุมชนดีขึ้น การจ่ายสวัสดิการชุมชนเพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาลจะลดลงไปด้วย” ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนกล่าว ถือเป็นการทำงาน 1 เรื่องเกิดผลมากกว่า 1 และคำนึงถึงความยั่งยืนของกองทุนในอนาคต การเพิ่มต้นทุนทางสังคมด้วยเครือข่ายที่มีศักยภาพ และผลจากการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลลอยนอกจากสวัสดิการทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่ใช่ตัวเงินซึ่งได้รับและครอบคลุมแล้วนั้นยังเป็นความสุข ความยั่งยืนในคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนตำบลลอยนั่นเอง

ประเภทที่ 7 ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการกองทุนที่ดีและมีธรรมาภิบาล

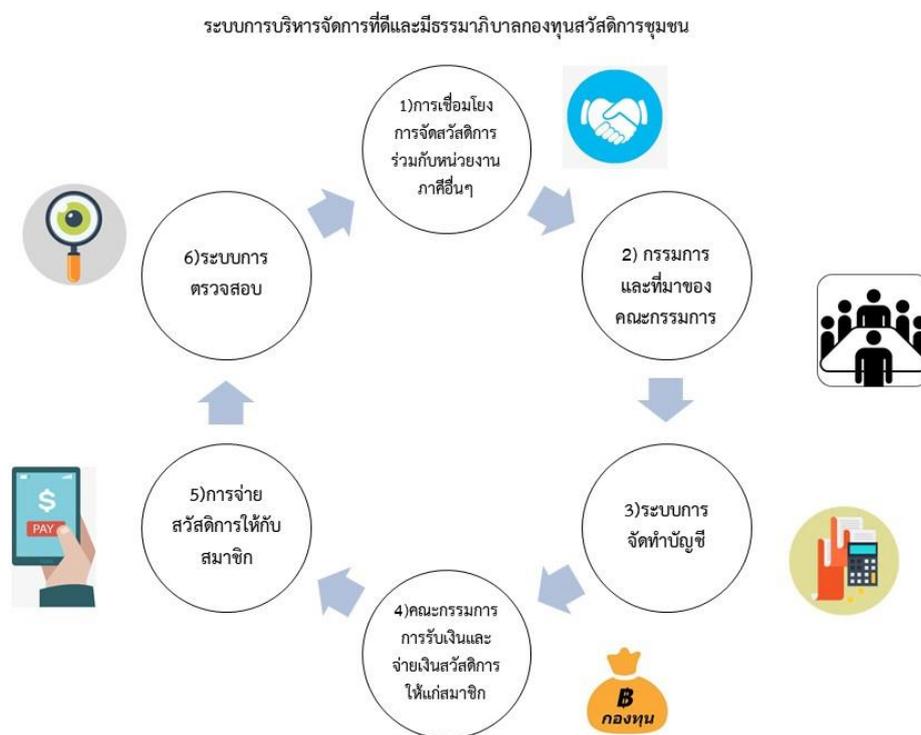
“บริหารกองทุนอย่างมีธรรมาภิบาล : ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตคลองทับจันทร์”

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองทับจันทร์ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2550 ได้รับรองเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2552 การก่อเกิดองค์กรสวัสดิการชุมชนตำบลคลองทับจันทร์ ทั้งหมด 10 หมู่บ้าน เป็นตำบลที่มีความหลากหลายของผู้คนที่อาศัยอยู่ มีทั้ง ไทย ลาว เขมร ญ้อ จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองทับจันทร์ขึ้น เพื่อสนับสนุนการจัดสวัสดิการให้กับประชาชนให้ทั่วถึงและเป็นไปอย่างเกื้อกูลกัน ซึ่งอาจจะหมายถึงการเชื่อมโยงกับภาครัฐด้วยเพื่อให้ประชาชนในตำบลได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความรักความสามัคคีกัน เอื้ออาทรซึ่งกันและกันเปรียบเสมือนพี่น้องกัน

สมาชิกแรกตั้ง 371 คน ปี 2561 สมาชิกปัจจุบัน 1,633 คน (คิดเป็นร้อยละ 35) จากประชากรทั้งตำบล 4,807 คน ครอบคลุมทั้งตำบล 10 หมู่บ้าน โดยแยกสมาชิก เป็นประเภทเด็ก - เยาวชน (แรกเกิด - 25 ปี) 486 คน ประเภทบุคคลทั่วไป (อายุ 26 ปี - 59 ปี) 686 คน ประเภทผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) 427 คน และประเภทผู้พิการ / ผู้ด้อยโอกาส 34 คน

สถานะกองทุนสวัสดิการชุมชน รวมทั้งสิ้น 6,335,025.61 บาท แบ่งเป็น รับสมทบจากสมาชิก 3,979,080 บาท รับสมทบจากรัฐบาล / พอช. 1,356,225 บาท รับสมทบจากท้องถิ่น 230,000 บาท รับสมทบจากหน่วยงานอื่นๆ 162,000 บาท อื่นๆ (ค่าธรรมเนียม , ดอกเบี้ยธนาคาร , ค่าบำรุง , เงินบริจาค) 607,720.61 บาท

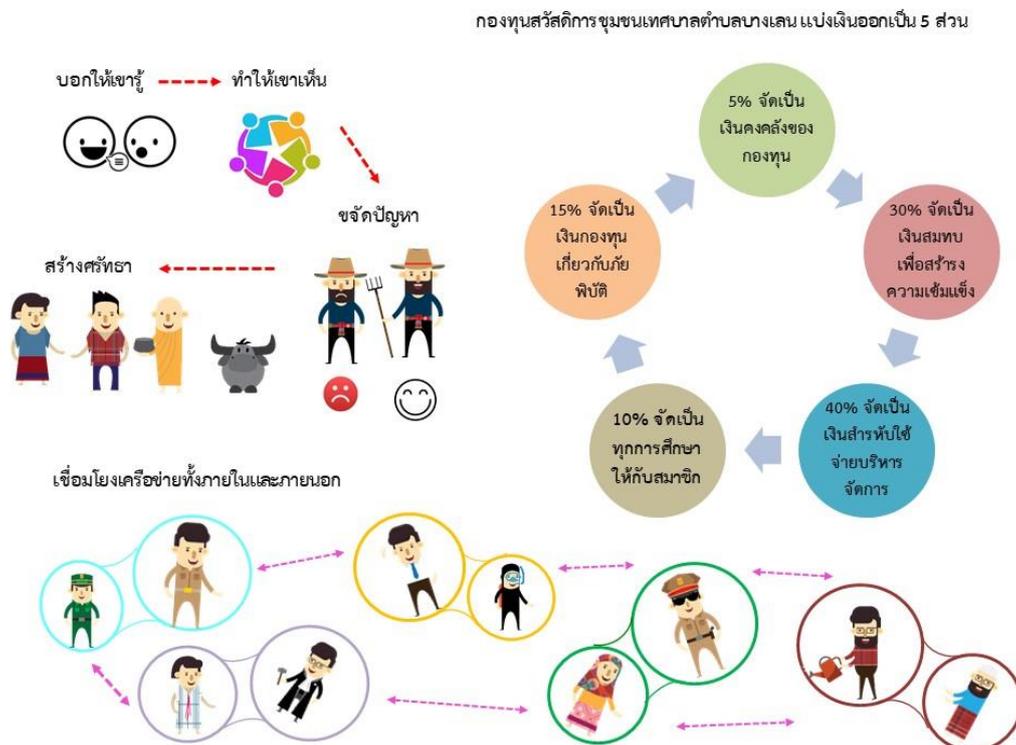

ทั้งนี้ จากระบบการบริหารจัดการกองทุนที่ดีและมีธรรมาภิบาล **สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล** ได้แก่ **การมีส่วนร่วม** เกิดการเชื่อมโยงการจัดสวัสดิการร่วมกับหน่วยงานภาคีอื่นๆ องค์ประกอบของกิจกรรมที่หลากหลาย **คุณธรรม** การจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกตามระเบียบข้อบังคับอย่างเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ **นิติธรรม** กรณีสมาชิกไม่ชำระเงินเข้ากองทุนสวัสดิการชุมชน 3 เดือนติดต่อกันจะพ้นสภาพสมาชิก ยกเว้นกรณีมีความจำเป็น **ความโปร่งใส** การจัดทำระบบบัญชีหลายประเภท เช่น สมุดบัญชีรายวันต่างๆ การลงบัญชีรับเงินสมาชิกสมทบแต่ละหมู่บ้าน การลงบัญชีรับเงินสมทบรายสมาชิก และมีระบบการตรวจสอบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกองทุนสู่สาธารณะ **รับผิดชอบ** คณะกรรมการเดินทางไปจ่ายสวัสดิการแก่สมาชิกที่ไม่สามารถมารับสวัสดิการด้วยตนเองได้ กรณีผู้สูงอายุหรือผู้พิการที่มีความยากลำบากในการเดินทาง และถือเป็นการเยี่ยมเยียนสมาชิกไปพร้อมกัน **ความคุ้มค่า** สวัสดิการที่มากกว่าตัวเงิน สมาชิกบางคนไม่มีญาติเมื่อเสียชีวิต คณะกรรมการร่วมจัดงานศพ ตกแต่งสถานที่แสดงความอาลัยแก่ผู้เสียชีวิต ทั้งนี้กรรมการและสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองทับจันทร์ได้ยึดถือปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน และได้มีการขอรับงบประมาณสนับสนุนเรื่องอาชีพกลุ่มเห็ดนางฟ้า จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระแก้ว เป็นการเน้นย้ำประโยคที่ว่า **“บริหารกองทุนอย่างมีธรรมาภิบาล ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตคลองทับจันทร์”** ได้อย่างแท้จริง

ประเภทที่ 8 ด้านผลงานการจัดสวัสดิการชุมชนแบบองค์รวม หลายมิติ สามารถเชื่อมโยง/บูรณาการทรัพยากรจากหลากหลายแหล่งเพื่อแก้ไขปัญหาของสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“เชื่อมโยงเครือข่ายอย่างมีศิลปะ ขับเคลื่อนงานด้วยใจมุ่งมั่น พัฒนาอย่างต่อเนื่อง”

กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

บอกให้เขารู้ ทำให้เขาเห็น จัดปัญหา สร้างศรัทธาแก่ชุมชน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางเลน เริ่มต้นเมื่อปี 2552 จากการรวมตัวของกรรมการชมรมผู้สูงอายุ มีผู้สมัครเป็นสมาชิก 33 คนและเลือกตั้งกรรมการขึ้นมาบริหาร 27 คน โดยเชิญเจ้าของร้านทองเข้ามาเป็นประธานกองทุน มีเงินทุนเริ่มต้น 11,820 บาท ช่วงแรกคณะกรรมการกองทุนฯ ได้พยายามหาสมาชิกเพิ่มเติม ยึดหลักการ “บอกให้เขารู้ ทำให้เขาเห็น จัดปัญหา สร้างศรัทธา” มีการประชุมสมาชิกประจำปี ชี้แจงรายรับรายจ่าย ใครได้รับสวัสดิการจากกองทุนเป็นจำนวนเท่าไร ปัจจุบันกองทุนมีสมาชิก 1,702 คน เงินทุนหมุนเวียน 5,694,627 บาท แบ่งเป็นเงินสมทบจากสมาชิก 2,202,165 บาท เงินสมทบจากท้องถิ่น 2,343,520 บาท เงินสมทบจากหน่วยงานรัฐ พอช. 1,033,205 บาท ดอกเบี้ย 42,147 บาท เงินบริจาคและอื่นๆ 73,590 บาท (ข้อมูล ณ 31 มกราคม 2561) มีการจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่สมาชิกต้องการ “ใช้เงินเป็นตัวตั้ง” มี 13 ประเภท คือ รับขวัญเด็กแรกเกิด, ป่วย, เสียชีวิต, ทุนการศึกษา, ผู้สูงอายุยากไร้, ผู้พิการยากไร้, ผู้ด้อยโอกาสยากไร้, ผู้สูงอายุช้ำเกินร้อย, อุทกภัย, วัตภัย, อัคคีภัย, ศาสนา วัฒนธรรมและวันสำคัญต่างๆ

“เคล็ดไม่ลับ” การขอขบประมาณสนับสนุนจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

สิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เขากลัวมากที่สุด คือ ทำงานเพื่อหาเสียง ต้องสร้างความมั่นใจให้เขาเข้าใจ วางใจ โดยเฉพาะกับตัวนายกเทศมนตรี โดยจะทำกิจกรรมอะไรไปบอกให้ตัวนายกได้รับรู้และถ้าเป็นไปได้เชิญนายกไปร่วมกิจกรรมด้วย การขอขบประมาณสนับสนุน ต้องดำเนินงานให้ทันรอบงบประมาณของ อปท. เพื่อให้สามารถบรรจุไว้ในแผนงานของเทศบาลประกาศเป็นเทศบัญญัติ พอออกมาเป็นเทศบัญญัติเทศบาลจะให้ทำบันทึกข้อตกลงและโอนเงินเข้าบัญชี

ปัจจัย 5 ประการ สร้างความสำเร็จจากการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน

- 1) มีการนำข้อเคล็ดที่มีจิตใจที่มุ่งมั่น เกาะติด ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค
- 2) มีทีมงานที่เข้มแข็ง ทำงานเป็นทีม มีบทบาทที่เหมาะสม เช่น การให้เจ้าของธุรกิจร้านทองเป็นประธานบริหารกองทุน
- 3) การเชื่อมโยงกับทาง อปท. อย่างมีศิลปะ เข้าใจในงานของ อปท. ทำงานอยู่บนความต้องการเสียงสนับสนุนจากประชาชน
- 4) มียุทธศิลป์ในการทำงาน เห็นได้จากกิจกรรมที่กรรมการบริหารกองทุนได้ทำในหลายเรื่อง
- 5) มีการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้ทั้งจากวิทยากร และการดูงานจากกองทุนสวัสดิการชุมชนแห่งอื่น อย่างต่อเนื่อง และมีการนำมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

ประเภทที่ 9 ด้านการฟื้นฟูระบบคุณค่าทางวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกลุ่ม
หนุนช่วยเพื่อนรวมทั้งร่วมมือกับหน่วยงาน/ภาคีเครือข่ายต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนและสังคม

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองหงส์ ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 5 มกราคม 2548 เพื่อพัฒนาคนในตำบลให้
เกิดความรัก ความสามัคคีและช่วยเหลือกัน มีบริการด้านสวัสดิการชุมชนได้ครอบคลุมทั้งตำบล คนในตำบล
เกิดความสำนึกรับผิดชอบต่อกัน มีการช่วยเหลือกันเองก่อนพึ่งพาภาครัฐ แรกตั้งกองทุนมีเงินกองทุน 33,330
บาท ปัจจุบัน มีสมาชิกจำนวน 960 คน จำนวนเงินกองทุนสวัสดิการปัจจุบัน 3,883,884.71 บาท (ข้อมูลณ
วันที่ 31 ธ.ค. 60) มีข้อตกลงร่วมกัน คือ **กองทุนไม่ได้ใช้ เงิน เป็นตัวนำกิจกรรม** แต่ใช้เงินเป็นเพียงปัจจัย
ขับเคลื่อนกิจกรรม ใช้การติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ และยังมีกลุ่มเยาวชนมาคอย
ช่วยเหลือและสืบทอดงานกิจกรรมของกองทุนฯ คนในตำบลหนองหงส์จึงมีความสุขบนพื้นฐานของการใช้ชีวิต
ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นหลัก

5 หลักคิดที่ถือปฏิบัติร่วมกัน

- หลักการออม สร้างวิถีคิดให้ชุมชนรู้จักออมก่อนใช้
- หลักการมีส่วนร่วม ชุมชนได้เรียนรู้และมีส่วนร่วม
- หลักการดรภาพ เน้นให้ชุมชนอยู่ร่วมกันแบบพี่น้อง เครือญาติ
- หลักการให้และการรับ
- หลักแห่งจิตอาสา สร้างคนให้มีความดีคู่คุณธรรม

กิจกรรมดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติในอดีตและยังคงปฏิบัติจนถึงปัจจุบัน

ด้วยวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนชุมชนตำบลหนองหงส์จะช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ไม่ทอดทิ้ง
กันมีความเป็นเครือญาติกัน ผ่านกิจกรรมต่างๆมากมายที่ช่วยให้คนในตำบลหนองหงส์มีความผูกพันกัน
กิจกรรมที่เด่นๆที่ชัดเจน ดังนี้

1. “ความภาคภูมิใจ” ในกิจกรรมฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิม ได้แก่ การลงแขกด้วยจิตอาสา ทำงานด้วยใจ ช่วยกันระดมแรงงานในการทำกิจกรรม เช่น การทำนา ทำไร่ ถางป่า ช่วยงาน งานแต่ง งานศพ งานบวชฯ

1.1 การลงแขกในงานศพ เช่น การประกอบอาหาร เสรีฟโตะ ล้างจาน ของว่าง ทำขนมไทย และน้ำสมุนไพร (ไม่ใช้น้ำอัดลม) ผลดีที่เกิดขึ้นต่อคนในตำบลหนองหงส์ คือ ประหยัดค่าใช้จ่าย เกิดสังคมเอื้ออาทร ความสามัคคี ลดความขัดแย้ง ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม (รายจนเสมอภาคกัน) ได้สมาชิกเพิ่ม สังคมน่าอยู่

1.2 การหิ้วปันโต เป็นวิถีชุมชนดั้งเดิมของคนในชุมชนตำบลหนองหงส์ ในวันสำคัญต่างๆ เช่น เดือนห้า เดือนสิบ ลูกหลานจะเดินทางไปเยี่ยมบุพการี พ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย โดยจะจัดอาหาร ใส่ปันโตไปเยี่ยม

1.3 ฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตการแต่งกาย เพื่ออนุรักษ์การแต่งกายแบบไทยโดยเฉพาะไทยใต้ นุ่งผ้าปาเต๊ะ ผ้าลายไทย หลากหลายโอกาสในงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นความภูมิใจของคนในตำบลหนองหงส์ที่ได้รื้อฟื้นวัฒนธรรมการแต่งกายดั้งเดิม อนุรักษ์และสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมของบรรพบุรุษขึ้นมาใหม่

2. “รูปธรรมความสำเร็จ” โครงการอยู่ดีมีสุข ภายใต้โครงการ “คนหนองหงส์จัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจากครัวเรือนและชุมชนสู่การพึ่งตนเอง” คนหนองหงส์พึ่งตนเองตามวิถีพอเพียงทุกบ้าน ทุกครัวเรือนจะมีการออมทำบัญชีครัวเรือน ปลูกผักปลอดสารพิษ เลี้ยงสัตว์ ผลิตของใช้ในครัวเรือน ผลิตน้ำหมัก และปุ๋ยชีวภาพใช้เอง รมรงค์ไม่ใช้สารเคมี เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้และจำหน่าย นอกจากนี้ ทำให้คนในตำบลหนองหงส์ได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน พุดคุยสื่อสารกัน และยังมีกิจกรรมอื่นๆ ได้แก่

2.1 ร่วมกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมไทย ได้แก่ เรียนทำขนมไทย การเรียนการขยายพันธุ์พืช การประดิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้เพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น ล้อยางรถยนต์

2.2 จัดให้สมาชิกและคนในชุมชนเรียนรู้การนำวัสดุในท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่า

3. กิจกรรมส่งเสริมคนดี การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วันแม่แห่งชาติ วันสตรีสากล วันสตรีไทย วันเด็กแห่งชาติ ฯลฯ ร่วมกับเครือข่าย คัดเลือกคนดีสู่เวทีรางวัล

4. กิจกรรมจิตอาสา ได้แก่

4.1 กิจกรรมตั้งครัวเพื่อช่วยเหลือผู้ประสพภัยเครือข่ายลุ่มน้ำนครตรัง กิจกรรมประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทาน กิจกรรมดูแลผู้เปราะบางทางสังคม

5. จัดการฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น

5.1 ฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ 1) เรื่องอาหารการกิน โดยการรณรงค์ให้ปลูกพืชผักพื้นบ้านและนำมาประกอบเป็นอาหารพื้นบ้านดั้งเดิมไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน เช่น แกงขมิ้นหนองหงส์ ใช้ขมิ้นเนื้ออ่อนเป็นเนื้อผักผสมด้วยเครื่องแกง จัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพ ผลิตแกงขมิ้น จำหน่ายทั่วไป เป็นอาหารสุขภาพและสืบสานภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษ 2) การฟื้นฟูประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น อนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น 3) ร่วมกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมไทย

เอกสารเกี่ยวกับการสมทบงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๕๖๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต
กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒๙/ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง การดำเนินการสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๔๒๙๕ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๐

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๙๑.๔/ว ๒๕๐๒ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งเวียนแนวทางการตั้งงบประมาณและเบิกจ่ายเงินเพื่อสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดทราบ เพื่อแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการตั้งงบประมาณและเบิกจ่ายเงินเพื่อสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนได้ เนื่องจากมีกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี และหนังสือกระทรวงมหาดไทยกำหนดให้ดำเนินการได้และให้ดำเนินการตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๙๑.๔/ว ๒๕๐๒ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ และเพื่อมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ กระทรวงมหาดไทยจึงได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยเพื่อกำหนดแนวทางการเบิกจ่ายเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนต่อไป นั้น

ปัจจุบันยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่ง มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในหนังสือสั่งการดังกล่าวว่าจะต้องมีการออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยในเรื่องดังกล่าวก่อนจึงจะสามารถตั้งงบประมาณและเบิกจ่ายเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนได้ จึงไม่ได้ดำเนินการ เพราะเกรงว่าหน่วยงานตรวจสอบจะหักท้วงและเรียกเงินคืน ทำให้ประชาชนในพื้นที่เสียประโยชน์ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เกิดประโยชน์ต่อประชาชนเป็นส่วนรวม จึงเห็นควรซักซ้อมความเข้าใจในการตั้งงบประมาณและเบิกจ่ายเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนดังกล่าว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตั้งงบประมาณและเบิกจ่ายได้ โดยตั้งงบประมาณไว้ในงบกลาง ประเภทเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอความร่วมมือแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น
ส่วนการจัดสรรเงินอุดหนุนและพัฒนาระบบงบประมาณ
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๕๒๘
โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๔๙

เอกสารอ้างอิง :

- ระบบสวัสดิการชุมชน รากฐานสู่สวัสดิการสังคมไทยอย่างยั่งยืน
- “สวัสดิการชุมชน” เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน
- เอกสารประกอบการประชุมคณะอนุกรรมการส่งเสริมองค์การสวัสดิการชุมชนในคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2561
- จดหมายจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด เรื่องการดำเนินการสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน
- แนวทางการพิจารณาประกอบแบบสอบทานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล
- โปรแกรมสวัสดิการชุมชน : http://61.19.97.236/codi_areainterop/dashboard/index.aspx